

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 25. januarja 1940.

Štev. 4 (536)

Danes:

Japonska na novi poti?

(Gl. str. 9)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33 32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znak.

NAROČNINA

1/2 leta 20 din. 1/2 leta 40 din. vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpčna pešitna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglašnem delu 4 50 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Clovek mora biti pesimist, kadar tehta riziko, in optimist, kadar se odloči, da bo tvegala.

Paul Reynaud, francoski finančni minister

Razmišljanje o Rusiji

Navzkrižje med čustvom in razumom

V Ljubljani, 24. januarja.

Sovjetska Rusija je odstopila Nemčiji del Galicije, tako da bo Romunija poslej neposredna soseda tretjega rajha.

Tako beremo v časnikih. Resničnost poročila ta trenutek še ni potrjena.

Sovjetska Rusija je pozvala češko-slovaškega poslanika v Moskvi, da zapusti prostore poslanstva, češ da »spričo razvoja dogodkov« njegova navzočnost ni več potrebna.

Tako piše londonski tednik *New Statesman and Nation*, časopis, ki je v širokih mejah angleške objektivnosti še pred kratkim kazal razumevanje za politiko sovjetske Rusije.

Sovjetska Rusija je že pred nekaj tedni priznala »samostojnost« slovaške republike in poslala svojega poslanika v Bratislavo.

Tri dejstva. Eno od njih, najvažnejše sicer, če gledamo s stališča svetovnega dogajanja, je že v zgodovini; drugi dve zgolj uradno še nista tam.

Četrto dejstvo sicer ni tako prijemljivo, vendar po svoji tehtnosti prav nič ne zaostaja za gornjimi tremi: Velika Britanija se je odločila, tvegati vojno — če bo treba — tudi s Sovjeti, ne več samo z Nemčijo. Dokaz: sobotna govora obeh najuglednejših britanskih ministrov, lorda Halifaxa in Winstona Churchilla.

Stiri dejstva, štiri dogodki, ki nujno terjajo, da jih temeljito prerешatamo. Zakaj časi, ki jih današnji svet preživlja, so takšni, da bi se utegnilo nad vsakomer maščevati, kdor bi se vdajal iluzijam, tiščoč glavo v pesek, namesto da bi pogledal resnici v oči. Prav analiza gornjih dogodkov pa je utegne nekatere, doslej nemara še z romantiko zastrite in zato nejasne stvari postaviti na pravo mesto in v pravo luč.

Kaj sta takšnega povedala Churchill in Halifax?

Oba sta nenavadno ostro obsodila sovjetski napad na Finsko in obljubila napadeni državi pomoč ne samo na papirju ampak tudi v dejanju.

Te besede pomenijo popoln preobrat angleške in z njo vred francoske politike do sovjetske Rusije.

Zakaj? Naši bralci se gotovo spomnijo, da sta Anglija in Francija — posebno Anglija — v govorih svojih državnikov ves čas vojne prizanašali Rusiji, in merili samo na Nemčijo. Obe za in merili sta se le predobro zavedali, da bosta že z Nemčijo samo imeli čez glavo opravka; zakaj bi si torej napopavali še novega sovražnika, če ni neobhodno potrebno!

Halifaxov in Churchillov govor ne kaže več takšne želje; narobe! Clovek bi skoraj dejal, da si oba britanska državnik celotna obračuna še s Sovjeti!

Noben moder državnik si ne želi novega sovražnika, če ni prepričan, da riziko vojne z njim tako rekoč ne pride v poštev.

Ker Halifax in Churchill nimata navede, govoriti tjavdan, moramo že misliti, da sta prepričana, da vojna s Sovjeti ne bi bila zaveznikom posebno nevarna.

V začetku septembra lanskega leta nista tako mislila. Kaj se je dogodilo od tistih dob, da sta danes drugačnih misli?

Napad na Finsko! Sklep: Velika Britanija je prišla do spoznanja, da sovjetska Rusija ne predstavlja tiste vojaške moči, ki bi ji šla po velikosti prebivalstva in po dolgotrajnem oboroževanju; dosedanji potek vojne proti Finski je za Veliko Britanijo dokaz, da se je lansko leto po nepotrebnem tako bala Rusije kot sovražnice.

In sklep iz gornjega sklepa: kljub upravičeni skeptičnosti nasproti vojnim poročilom s Finskega mora že res biti, da sovjetska Rusija ne dosega tistih uspehov, ki jih je pričakovala; drugače Velika Britanija, onrezna kakor je, ne bi bila izpremenila svojega stališča do nje.

Takšno spoznanje je najbrže zelo nepričakovano, vsekako pa zelo ne-

ljubo za tiste, ki so prisegli na socialno prerajeno Rusijo. Veseliti se ga pa tudi ne morejo oni, ki jim je bila Rusija v prvi vrsti Rusija — ne glede na to, s kakšnim pridevkom si je okrasila svoje ime. Zakaj — tako argumentirajo prijatelji slovaške Rusije — če revolucionarna, torej za vojno vzgojena in zanjo pripravljena Rusija ni kos tako pritlikavi državi, kakor je Finska: kaj bo potem šele

po prestani revoluciji? Kaj bo tedaj z romantiko njenega pokroviteljstva? In kaj je z iluzijo o ruski nepremagljivosti?

Argumentiranje je, kakor kažejo dogodki, v bistvu pravilno. ... Vsekako drži: rusko-finski konflikt je nakazal, preobrat britanske politike do Rusije pa dokazal, da materialna stran današnje Rusije ni tisto, v kar so upali njeni prijatelji in česar so se bali njeni nasprotniki.

In idealna stran?

Politika ni stvar čustva. To je prastara resnica, in ni nam v mislih, da bi jo hoteli zatajiti.

Zato tudi od Rusov ne moremo terjati, da naj svojo zunanjo politiko uravnavajo v skladu s koristimi — nacionalnimi ali socialnimi, to ne igra vloge! — ... To bi pomenilo, terjati od Rusije nesebičnost, kakršne nihče ne terja od nobene druge države. Takšna zahteva bi bila zatorej nesmiselna, a tudi krivična.

In vendar! Naši bralci se bodo n. pr. spomnili, da je lani v marcu Litvinov v imenu sovjetske vlade med prvimi protestiral zoper nemško zasedbo Češke in Moravske, češ da »ne bo sovjetska Rusija tega nasilja nikoli pri-

Senator Borah †

Umril je največji ameriški izolacionist. Umril je mož, ki mu nihče ne odreka osebnosti, a hkratu mož, ki je bila morda v njem vtelesena največja krivda za današnje razmere na svetu. Zakaj Williamu Edgarmu Borahu, največjemu govorniku Amerike, gre zasluga, da Združene države niso stopile v Zvezo narodov. A Zveza narodov je bila brez sodelovanja druge največje države sveta mrtvoroden otrok.

Umril je mož, ki je napadal vse presidente, od Wilsona do Roosevelta. Umril je mož, ki je znal samo podirati, ne pa graditi. Umril je mož, ki je po očetu izviral od Luthrove žene Katarine, po materi pa od Ircev; mož, ki je bil trdno prepričan, da je velik ameriški patriot, v resnici je bil pa samo rezultat nemške in irske (torej protiangelske) komponente svoje krvi.

Holandska je pripravljena! Nizozemski vojaki opravljajo zdaj svojo službo v zamrzlem poplavljenem ozemlju z drsalkami na nogah. Gornja slika kaže takšno nizozemsko drsalsko patrugo, ravno ko se odpravljajo na ogled

znala. Deset mesecev nato za češko-slovaškega poslanika v Moskvi ni več prostora...

Torej je lani v marcu vendarle čustvo igralo svojo vlogo?

Pravkaršnje »deložiranje« češko-slovaškega poslanika v Moskvi bi utegnilo biti dokaz, da ne. Lani v marcu je Sovjetom kazalo tako, letos jim kaže drugače; čustva ni bilo ne tam ne tod.

Toda krivico bi delali Rusiji, če bi ji zato le v mislih kaj očitali. (Pomislimo samo, kaj vse so Francozi zatajili nasproti Čehom!)

Zdaj beremo, da so Sovjeti odstopili Nemcem petrolejski del poljsko-ukrajinske Galicije okoli Lvova, ne meneč se za to, da prebivalci na odstopljenem ozemlju zvečine Ukrajinci, torej narod, ki so ga prišli lani v septembru reševati; tako se je bralo celo v uradni utemeljitvi moskovske vlade.

Torej prelomljena beseda? Politična nemoralnost?

S čustvene strani vsekako. Toda čustvo, smo rekli, nima pravice, vtikati se v politiko. Stvar je treba gledati zgolj s političnega stališča, t. j. s stališča koristi ali škode za Rusijo. In s tega stališča je stvar za Moskvo samo koristna ali škodljiva, nikakor pa ne dobra ali zla.

Clovek mora biti skrajno nepristranski, če hoče videti resnici v oči. Takšni smo skušali biti tudi mi v gornjem članku. Ali smo zato dobili nagrado v obliki resnice?

Bojimo se, da ne. Gornji izsledki logičnega sklepanja o ideelni strani sovjetske politike se nam hočejo zdeti nekam groteskni. Ali je resnica o sovjetski Rusiji groteska?

Ali smo pa napačno modrovali?

Sklepali smo iz premis. Te premise so v uvodu navedena štiri dejstva. Če so točne gornje premise, lahko sami potrdite tudi točnost iz njih izviraiočih sklepov.

Vse, kar smo zapisali, je torej logično, t. j. resnično. Le tole je: gornja logika je možna samo v abstraktnem svetu, tam kjer je clovek samo številka, kjer so narodi samo števila — nikakor pa ne tam, kjer gre za bitja, ki žive, čutijo in mislijo.

Razvoj trajno ne more iti rakovo pot.

Da si naši bralci ne bodo delali usodnih iluzij; da bodo mislili s svoje glavo, ne s tujo; da si ne bodo s čustvenostjo kalili svoje presoje — zato, in samo zato smo tako obširno obdelali tolikanj nevhvalno in kočljivo snov.

Observer

Iz sobotnega govora britanskega zunanjega ministra lorda Halifaxa

»Nobena majhna dežela ni še nikoli videla v naši pomorski moči ogroženja svojega rednega in upravičenega razvoja. Pri Nemčiji je stvar drugačna. Komaj sta se nemška vojska in nemško letalstvo spet opomogli, je že začel manjše države v Evropi izpreletavati trepet.

»Nemčija pošilja vojaštvo v Avstrijo, na Češko, Moravsko in na Poljsko, da ohrani tam red. Pri Veliki Britaniji je ravno narobe: iz vseh delov britanskega imperija hite čete prostovoljno Veliki Britaniji na pomoč.

»Brez obotavljanja izjavim, da bi bil stokrat rajši mrtev, kakor pa da bi živel na svetu, ki bi mu vladal narodnosocialistični režim.«

Iz sobotnega govora britanskega mornariškega ministra Winstona Churchilla

»Prvi del podmorniške vojne se je docela izjalovil, in tudi minski nevarnosti smo že kos. Naš pomorski promet je ostal tako rekoč neizpremenjen, in na morskem površini so vsi oceani sveta očiščeni napadalcev.

»Vsi neutralsci upajo, da bo viharja

konec, preden pridejo sami na vrsto. Zelo se bojim, da viharja ne bo konec. Razširil se bo na jug in tudi na sever. Ni upanja v bližnji konec, razen če vsi skupaj nastopimo, ali pa če se Anglija in Francija naveličata vojne in pristaneta na sramoten mir. Toda v tem primeru bi malim državam v Evropi ne ostalo nič drugega, kakor da puste, da si jih narodni socializem in boljševizem razdelita med seboj.«

Angleška liberalnost

Ondan se je ekscentrična Miss Unity Mitfordova vrnila na Angleško. Nikakršnega žvižganja, nobenih napadov — čeprav je poročevalcem listov v Folkestonu brez ovinkov priznala, da v tej vojni njene simpatije niso na angleški strani.

Nekateri Angleži so se začeli izpraševati, ali se tolikanj naivna širokogrudnost še zmerom imenuje liberalnost, ali bi bilo pa treba iskati pravega izraza zanjo v medicinskih besednjakih.

Med te Angleže spada očitno tudi socialistični poslanec Joseph Henderson. Mož je namreč sklenil interpelirati notranjega ministra, ali misli na to, da bi bilo treba Miss Unity Mitfordovo poslati v opazovalnico ali pa v zapor.

Družba Laponcev — prebivalcev severne Finske — pri pomenku o vojni

Družinski tednik

Ljubljana v beli odeji

Letos je zapadlo izredno veliko snega. Ljubljana se je odela v bel plašč, kakršnega že ni imela svojih deset let. Če stopaš po cestah, se ti zdi vse nekam čudno. Avtomobilov je videti mnogo manj, delavci pridno čistijo glavne prometne žile in tramvaj vozi nenavadno tiho, kakor da bi bilo nekaj svečanega v ozračju. In res je, nekam čisto drugačno je vse, in skoraj da bi človek rekel, da je nekako svečano.

Na bolj mirnih cestah in v predmestju sem videl otroke, kako so se kepali. Na njihovih obrazih, zardevlih od mraza, sem bral posebno veselje in srečo. Neka punčka se je veselo sankala z majhnega grička, malo večji fantje so pa na smučeh poskušali prve korake. Vsi so bili zelo veseli.

Vsaka stvar ima svojo sončno in senčno stran. Tudi ta sneg. Na obrazih starejših ljudi pa zaskrbljenost. Dolga in huda zima stane mnogo denarja. Vse se je še bolj podražilo, kajti oskrba s kmetov je zaradi velikega snega zelo zastala.

Na obrazih otrok bereš veselje, na obrazih odraslih pa zaskrbljenost.

Toda življenje teče dalje. Tam gori na severu in prav tako na zahodu prežijo še zmerom ljudje drug na drugega. Za nekatere je ta sneg blagoslov, za nekatere pa prokletstvo. Toda Bog in Narava sta vse stvari tako pametno uredila, da tisto, ki nekomu škoduje, drugemu koristi. Tako tudi letošnja zima.

Ce gledam otroke, se z njimi veselim, toda prav tako dobro razumem skrb njih roditeljev, ki so se prav tako nekoč veselili snega, danes jim pa povzroča samo skrb.

Kronist.

Politični tednik

Jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Marković in romunski zunanji minister Gafencu sta se sestala pretekli teden v Vrhu. Ministra sta razpravljala o sestanku italijanskega in madžarskega zunanjega ministra in o organizaciji zasedanja stalnega sveta Balkanske zveze prihodnji mesec v Beogradu. Sestanek obeh zunanjih ministrstev je zbudil pozornost na vsem Balkanu, pa tudi drugje v Evropi. Tuji listi, zlasti švicarski, pripisujejo Jugoslaviji veliko vlogo pri posredovanju za mir, zlasti po sedanjih notranjih pomirjih, ki se je najbolje pokazala pri nedavnem obisku kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Zagrebu. Dva tabora sta nastala v naši notranji politiki glede volitev. Dočim je podpredsednik vlade dr. Matčič se pred kratkim omenil, da bi bilo najprej izvesti volitve v hrvatski sabor in narodno skupščino in šele potem preurediti državo, druga skupina — po večini so to srbski demokrati — pa zahtevajo najprej notranjo državno preureditev, češ da je to pogoj za uspešne volitve. Novi šef generalnega štaba je postal armadni general Peter Kosič, dosedanjí poveljnik mesta Beograda. General Kosič se je udeležil svetovne vojne, kjer se je zelo odlikoval, poleg tega pa velja za enega najspodobnejših višjih častnikov. 401.000 dinarjev čistega dobička je vrzel dobrodelni elitni ples, ki so ga priredili v zagrebškem hotelu Esplanade ob obisku knežjega para v hrvatski prestolnici. Ples je bil pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneginje Olge. Ob tretji obletnici jugoslovanske bolgarskega pakta o večnem prijateljstvu sta bolgarski predsednik vlade in zunanji minister dr. Kjuševanov in naš zunanji minister dr. Cincar-Marković častnikarjem izjavila, da ju ob tej priložnosti navdaja veselje nad tem zgodovinskim dogodkom. Pakt ni samo znamenje sporazuma in prijateljstva med obema bratskima državama, temveč tudi važno jamstvo za mir na Balkanu.

Romunija je dogradila svojo obrambno črto, ki se po svoji učinkovitosti in trdnosti lahko meri z Maginotovo črto. Romunska obrambna črta ni narajena iz betonskih utrdb, temveč iz 12 metrov globokih jarkov, ki jih lahko v petih minutah napojimo z vodo in tako preprečijo sleherni prehod. Obrambna črta se vije vzdolž madžarske meje in vzdolž severovzhodne in severozahodne meje. V Karpatih, kjer

Oče odkril v svojem sinu ubijalca

Kako je ljubezen zmešala glavo mlademu študentu, da je brez slehernega vzroka ubil človeka, ki ga je videl prvič v svojem življenju

Kruševac, januarja. Ves Kruševac je pod vtisom nenavadne tragedije, ki se je dogodila za pravoslavne božične praznike. Mlad dober fant, ki vse svoje življenje ni nikomur storil nič žalega, je na lepem v duševnem afektu ubil človeka, ki ga je videl prvič v svojem življenju.

Drugi dan pravoslavne božiča so našli blizu vasi Mudrakovca, za letališčem ubitega delavca Borisava, očeta treh nepreskrbljenih otrok. Nekdo mu je pognal kroglo v glavo. Zdelo se je, da bo ostala ta nenavadna tragedija za zmerom zavita v temo. Poverili so iskanje zločinca kruševskemu okrajnemu pisarju Milovanu Tadiću, vedoč da je izredno sposoben policijski uradnik.

In Milovan Tadić je res pričel iskati skrivnostnega morilca. Vse je kazalo, da bo njegov trud zaman. Na lepem se je pa usoda poigrala z ubogim očetom, kajti lastni sin Miloš mu je na Silvestrov večer razodel, da je on — morilec pokojnega Borisava.

Izpoved mladega fanta je kaj nenavadna. Znaoč je, da je Miloš zelo živčen in občutljiv fant. Ze pred meseci se je zaljublil v neko svojo sošolko in prosil očeta, naj ga pošlje v gimnazijo

v Čuprijo, češ da se zaradi ljubezni ne more učiti. Oče mu je naposed to željo izpolnil. Zdi se pa, da tudi to ubogemu fantu ni pomagalo in da so čustva, ki jih je čutil do mladenke in ki jim ni našel odmeva, tako razrvala njegovo mlado dušo, da je v nenadni duševni zmedenosti storil strašen zločin.

Takole je pripovedoval mladi Miloš prestrašenemu očetu:

»Oče, ti veš, da jo ljubim. Z njo sem bil tišti dan v kinu. Videl sem, da me ona ne ljubi, vsaj ne tako zelo, kakor jaz njo. Ne veš, oče, kako strašno me je to bolelo. Spremil sem jo domov, potem sem pa blodil okrog po cestah. Ne vem, kaj me je napotilo, da sem pred svojim odhodom na sestanek vzel s seboj tvoj samolovec. Bil sem že ves dan v tako strašnem razpoloženju. Najbolj me je mučil občutek, da bi se utegnila ona norčevati iz mene, ali pa, da bi kdo drugi uganil moja čustva in me zato zaničeval.

Tisti večer sem srečal v bližini letališča — še sam ne vem, kako sem tja zašel — pokojnega Borisava. Nisem ga poznal, toda pričela sva govoriti in šel sem z njim, kakor da bi

imel isto pot. Borisav mi je pripovedoval, da je delavec in da je zaslužil petdeset dinarjev, ki jih bo podaril svoji ženi za božič. Ponudil mi je cigareto. Delal sem se, kakor da ga poslušam, čeprav so mi rojile čisto druge misli po glavi. Teško bi zdaj dejal, na kaj sem mislil tisti čas. Samo eno me je mučilo kar venomer: ali ni Borisav opazil, kako trpim in da me je ona ponižala. Na lepem sem čutil, da ga moram ustreliti. Potegnil sem samokres in ga ustrelil. Pok me je strznil. Zavedel sem se, kaj sem bil storil. Stekel sem in po dolgem kolovratenju našel domov.«

Ubogi oče je pripeljal na dan novega leta svojega sina v zapor. Sprva nihče ni mogel verjeti, da je res, kar pripoveduje. Ko je pa sin Miloš vtrdil očetove besede, so pričeli tudi najbolj nejeverni Tomaži verjeti...

V Kruševcu zdaj ne vedo, kdo je najbolj vreden pomilovanja in usmiljenja. Uboga vdova, ki je ostala sama z nepreskrbljeno družino, pisar Tadić, ki ga je sinov zločin postal za dvajset let ali pa razdvojeni študent Miloš, ki je v hudi duševni depresiji storil ta strašni zločin...

so prehodi že tako in tako težavni in kjer ni bilo mogoče napraviti betonskih jarkov, so Romuni zgradili močne betonske utrdbe. — President Roosevelt se zavzema za pomoč Finski. Kongres in ameriška javnost sta zelo naklonjeni Finski. To vprašanje bi se po mnenju prezidenta Roosevelta najbolje uredilo tako, da bi Združene države zvišale kredite za izvoz in uvoz poljedelskih in manufakturnih izdelkov, pri tem pa je izključen vojni material. — Na zahodni fronti vlada izredno hud mraz in zapadlo je že veliko snega, tako da so vojne operacije onemogočene. Celo letalstvo počiva. — Položaj na severnem bojišču se pretekli teden ni dosti spremenil. Pri Salli so ves teden bili hud boj. Najprej so Rusi potisnili Fince nekoliko nazaj, zadnja poročila pa pravijo, da so se morali umakniti Rusi. Veekakor je položaj za oba nasprotnika izredno težaven zaradi hudega mraza. Finci in Rusi se namreč bore pri 50 in več stopinjah Celzija pod ničlo. Tako hudega mraza kakor letos baje na Finskem niso zabeležili že 50 let. V zraku so boji posebno srditi v Kareliji. Zadnje dni je 450 ruskih letal napadlo finska mesta, tako da so nekatera zaradi neprestanih napadov že popolnoma porušena. — Zrtev sovražnega torpeda je postal pretekli teden angleški rušilec »Grenville« in se potopil. Na rušilec je bilo 108 moč posadke, ki je po večini utonila. — Velika eksplozija je nastala v neki angleški tovarni municije. Pet ljudi je mrtvih, veliko pa ranjenih. Vzrok eksplozije ni znan. Angleške oblasti stvar z vsoto strogostjo preiskujejo. — Predsednik turške vlade Refik Sejdám je imel v parlamentu govor. Zahvalil se je vsem, ki so Turčiji prihiteli na pomoč ob strahovitem potresu. Dejal je, da je nesreča Turčijo sicer hudo prizadela, ni pa zmanjšala volje naroda, ki je trdno odločen, do zadnjega braniti svojo neodvisnost. Prav tako ni turška udarna moč nič manjša. — Angleški mornariški minister Churchill

je pretekli teden govoril po radiu. Govor je veljal nevtralnimi državam. Churchill je dejal, da nobena nevtralna država ni varna pred napadom. Vojna je sleherni dan hujša in nihče ne ve, kdaj bo končana in če se je bodo mogle nevtralne države obvarovati. Zato je bolje, če se že zdaj pridružijo zaveznikom. Angleški listi trdijo, da se je govor nanašal predvsem na Romunijo, ki uživa angleško jamstvo, hkrati pa na debelo zalaga Nemčijo s tekočimi gorivi in žitom. — Se tesnejšo gospodarsko zvezo sta med seboj sklenili Anglija in Francija. Odsele bosta imeli dosti skupnih tovarn, kjer bodo predelovali skupne surovine francoski in angleški strokovnjaki in uporabljali skupne stroje. Takšno tesno sodelovanje bosta zaveznici baje

sija je po poročilih nekaterih listov ta del ozemlja odstopila Nemčiji, ki bo imela zdaj skupno mejo z Romunijo, kar je zanjo velikega pomena. V zameno za to je dala Nemčija Rusiji baje neke koncesije glede bojevanja s Finci. Med obema državama je zadnji čas opaziti vse tesnejše sodelovanje.

V Berlinu in Moskvi se zmerom demantirajo vesti, da bi prispelo nove nemške čete v Galicijo. Romuni pa zatrjujejo, da so Nemci zasedli vsaj železnice. — Hude demonstracije proti Angliji so nastale zadnje dni na Japonskem. Neki angleški parnik je namreč preiskal japonski parnik »Asama Maru«, ker se je z njim vozilo 21 nemških mornarjev. Preiskava je zbudila po vsej Japonski silno ogorčenje in javnost kakor tudi vlada zahtevata zadoščanje za ta postopek, češ da je nezakonit in za Japonsko žaljiv.

Pozor!

Partija prvovrstnih šivalnih strojev, več koles, otroških vozičkov in raznih drugih predmetov, je prav poceni naprodaj pri „Promet“

Ljubljana, nasproti Križanske cerkve

obdržali tudi po končani vojni in bo lo podlaga za neke vrste novo Zvezo narodov. — Nemci so svojo Siegridovo črto podaljšali tudi vzdolž belgijske in holandske meje prav do morja. Nekateri francoski listi po tem sklepajo, da Nemci ne nameravajo napasti obeh nevtralnih držav. — V Galiciji so opazili, da se sovjetske čete selijo iz tamkajšnjih vojašnic v notranjost države, na njihovo mesto pa prihajajo nemške čete. Dospel sta prišli v Galicijo že dve nemški diviziji, več kot dve diviziji vojakov so imeli pa v Galiciji že poprej. Vse kaže, da ne gre le za tehnične ali policijske čete. Ru-

Listek „Družinskega tednika“

Dramatska borba na morju

V francoskem tedniku »Journal de la femme« beremo članek, ki ga je napisal neki francoski častnik o svojem nad vse razburljivem doživljanju v Rokavskem prelivu. Bil je namreč na francoski ladji, ki jo je napadla nemška podmornica in ki so ji prihitela na pomoč angleška vodna letala.

Vrata so se naglo odprla. Na pragu motle hotelske sobe se je pojavil ladijski kapitan s čepico, potegneno na oči. Stopil je k moji postelji, me prijel za rame in me stresel, rekoč: »Vstanite! Čez pol ure odrinemo!« »Ali je vse pripravljeno, gospod kapitan?«

»Vse. Ničesar nimamo več čakati. Dobili smo tudi nov brezžični aparat, ki avtomatsko kliče na pomoč. Za primer, da bo telegrafist odsoten, bo aparat sam klical na pomoč in javljal naš položaj. Poleg tega smo dobili tudi dva nova rešilna čolna.«

Odšla sva v hladno in vlažno megleno noč. Nekaj korakov od nas je ogromen val vode zapljuskal ob obrežje. Bolj slutil kakor videl sem naš

veliki trgovski parnik, ko sem stopal po pristaniških stopnicah, dišečih po ribah.

Naša ladja je bila nerazsvetljena in mračna. Na njej ni bilo opaziti niti najmanjše svetlobe, nobenega znaka življenja. Slišalo se je le enakomerno udarjanje strojev, pripravljenih da krenejo z ladjo na neizmerno morsko ravan.

Vkrcali smo se...

Po ozkem mostičku smo se vkrcali na ladjo in odšli naravnost na poveljniški mostiček. Odjeknilo je zvonjenje ladijskega zvonca. Kratki ukazi. Rahlo zibanje velike ladje za oceansko plobo me je poučilo, da smo krenili na pot in da zapuščamo varno in mirno pristanišče.

Noč je bila temna ko v rogu. Velika pristaniška sirena, ki je naznajala, da je pristanišče zavito v gosto meglo, je zatulila s svojim močnim, enoličnim, jezajim tuljenjem. Vtis, ki ga je zapustil v meni spomin na ta odhod, na gosto in hladno meglo, na neskončno temno noč je še zmerom živ v moji duši. Zdi se mi, ko bi še danes slišal tuljenje sirene, ki nas je spremljalo skozi noč in meglo, ko smo zapuščali pristanišče in zapluli v neprodirno noč.

Odšel sem v kabino in se oblečen vrget na posteljo. Jutri se je porodilo in slabotno osvetlilo okence moje kabine. Velik val, ki je butnil v bok ladje, me je prebudil. Takoj mi je bilo jasno, da smo zašli v veliko burjo, ki je tako pogostna v Rokavskem prelivu.

Pogled na razburkano morje s poveljniškega mostička je bil čudovito lep. Ogromni valovi so se prelivali in udarjali drug ob drugega in pokrivali površino vode z belo peno, ki je prasketaje šumela kakor kakšno eksplozivo.

Bili smo sredi Rokavskega preliva, na polovici pota med angleško in francosko obalo. Skozi nevarno razburkano vodo smo pluli z največjo hitrostjo. Kapitan — stal sem poleg njega na vsej poti — je od strojnikov zahteval vse večjo hitrost. Cutili smo, kako velika ladja trepeče od napora, valovi so pa gluho udarjali ob njen trup.

Kapitan, na levi podmornica!

Na lepem se je pojavil službujoči častnik, ki je opazoval nemirno morskovo površino: »Kapitan, na levi je podmornica! Periskop je videti v daljavi tri sto metrov!«

Uprli smo svoje poglede na označeno mesto. Skozi peno in razburkane valove je štrlel podmorniški periskop. Stvar je bila popolnoma jasna. Postalo mi je nenavadno tesno pri sreju.

»Pripravite rešilne čolne!« je zapovedal kapitan. »Brzjavno sporečite naš položaj, potlej naj pa avtomatski aparat začne klicati na pomoč!«

Niti pomisliti nismo mogli na beg pred sovražnikom, ki se je tako na lepem prikazal izpod valov Rokavskega preliva. Sinoči, pred odhodom na še ladje, so nas na skrivnem obvestili o potih, po katerih križarijo angleške

Dobri Ljubljani!

Plemeniti poziv, ki je s njim Nj. kr. Vis. kneginja Olga kot pokroviteljica osrednjega odbora za zimsko pomoč povabila vsa jugoslovanska mesta k zbiranju prispevkov za reveže, je naravno tudi v Ljubljani globoko segel v srca.

Takoj so bila poživljena vsa prizadevanja in pomnožena vsa dela za olajšanje tegob hude zime mestnim revežem in z vse požrtvovalno pripravljenostjo so se združili zastopniki vseh stanov s mestnim županstvom, da Ljubljana s sodelovanjem vseh slojev spet izkaže svojo veliko dobroto in usmiljenje vsem, ki so pozimi v stiski in potrebi.

Predstavniki pridobitnih stanov v našem mestu so soglasni, da je zimska pomoč zadeva časti in srca — in vsi krogi našega mesta se edini, da je zimska pomoč tudi dolžnost, ki ne pozna in ne dovoljuje izjem.

Podpisani častni in delovni odbor za zimsko pomoč v našem mestu naznanja vsemu prebivalstvu svoj soglasni sklep:

Čast ljubljanskega mesta nam veleva tak odgovor Nj. kr. Vis. kneginji Olgi, da bo na srčno kulturo glavnega mesta Slovenije ponosna vsa kraljevina Jugoslavija.

Dejanja za revne naj govore — srca naj se odpra in odpro naj se roke!

Dokazi Vaše dobrote naj bodo primerni veliki potrebi, saj mestna občina sama ne more zmagati vseh nalog, ker mora skrbeti za svoje in tudi za reveže iz drugih občin, ki iščejo zasluzka v glavnem mestu.

Darila za zimsko pomoč sprejema Mestna hranilnica ljubljanska, upravlja in njih uporabo pa nadzoruje podpisani odbor.

Ljubljana dne 20. januarja 1940.

Komandant mesta: div. general Dragosl. P. Stefanović I. r.
Župan mesta Ljubljane: dr. Juro Adlešič I. r.
Škof ljubljanski: dr. Gregorij Rožman I. r.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo: Ivan Jelačin I. r., predsednik; Društvo bančnih zavodov: dr. Ivan Štokar I. r., predsednik; Zveza industrijev: Franc Heinrich I. r., podpredsednik; Krajevna zveza zavornic v Sloveniji: dr. Josip Dermastia I. r., predsednik; Združenje trgovcev: Viktor Meden I. r., predsednik; Odvetniška zbornica: dr. Janko Zirovnik I. r., predsednik; Zdravniška zbornica: dr. Valentin Meršol I. r., predsednik; Inženirska zbornica: inž. Milko Pirkmajer I. r., predsednik; Poverjenstvo Dentistične zbornice: Henrik Franken I. r., predsednik; Društvo industrijev in veletrgovcev: Stane Vidmar I. r., predsednik; Lekarska zbornica: m. phar. Milivoj Leustek I. r., predsednik; Delavska zbornica: Viktor Kozamernik I. r., predsednik; Prvo društvo hišnih posetnikov: Ivan Frelj I. r., predsednik. Vrhovni socialni svet mesta Ljubljane: dr. Tomaž Klinar I. r., predsednik.

liko zamudo. Proga proti Sinju je popolnoma zasnežena in za promet neuporabna. Nad Split so priletele jate divjih gosi in rac. Pravijo, da pomenijo še hujši mraz.

Z avtomobilom iz finske prestolnice se je pripeljal Luka Orešnik, edini jugoslovanski prebivalec finske prestolnice. Zdjaj išče v Jugoslaviji zaposlitve. Bil je že na Kitajskem, na Finskem, toda povsod ima smolo, da ga prežene vojska. Zdjaj bo moral iskati sreče še v svoji domovini.

in francoske podmornice; ta prav zanesljivo ni bila zavezniška, o tem smo bili prepričani. Nevarnost se je pojavila kakor strela z jasnega. Ali bo podmornica vzplula na površje?

Dramatska borba

Kapitan je zapovedal, naj se ladja ustavi, da bi se mogli bolje braniti. S kapitanovega poveljniškega mostička sem gledal, kako so se ljudje trudili okrog dveh ladijskih topov. Bila sta že poprej nabita. Topničarji so obračali cevi proti sovražniku, iz brzjavne kabine so se pa slišali zvoki avtomatskega aparata, ki je klical na pomoč vodna letala in ladje, nahajajoče se kje v bližini.

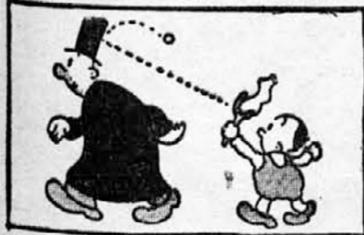
Na lepem se je pa med šumom razbitih valov pojavil dolg obris podmornice v obliki velikanske smotke. Za našo trgovsko ladjo, ki se je zdela na pogled neoborožena, sovražna podmornica ni hotela uporabiti torpeda: hotela nas je potopiti s topovi.

Komaj je podmornica priplula na površje, že se je začel topovski strel in ne daleč od naše ladje se je dvignil v zrak visok stebel vode. Naša ladja je nosila našo državno zastavo. Podmorničin topovski strel nam je ukazoval, naj se ustavimo.

Potem se je vse odigravalo z vrto-glavo naglico. Naši topovi so začeli streljati. Granate so se razletele nekje v bližini podmornice, a je niso zadele. Podmornica je odgovorila s topovskim ognjem. Neka granata je prebila

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

VSAK TEDEN DRUGA

101 požarov je bilo lani v ptujskem srezu. Zgorelo je 146 poslopij in je oškodovanih 143 družin. Skupna škoda teh požarov znaša 2.730.000 din.

Z baklo se je vžgala 28letna posestnikova hči Marija Prašnikarjeva sestinska pri Moravčah. Zjutraj je šla k maši in si je svetica z baklo. Po nesreči se ji je pa vžgala obleka. Prašnikarjeva je dobila hude opekline. Pripeljali so jo v ljubljansko bolnišnico.

Za 3.000 din vrednosti je ukradla drzna tatica gospe Drofenikovi iz Celja. Prišla je v njeno stanovanje berati. Gospa je odšla v sobo po milo dar, medtem je pa tatica že izmaknila muh, pahovko in bankovec za tisoč din in ušla. Zdaj jo zasleduje policija.

Z noži in koli so poškodovali po glavi Jakoba Smodeja, zidarja iz Smartnega pri Celju. Na polti domov so ga napadli neki Lebič in brata Jurij in Jože Tokovnik. Smodeja so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Za 50.000 din škode je povzročil požar v Arkovi tovarni v Zagrebu. Ker so v tovarni vse večje količine spirita in drugega vnetljivega materiala, bi požar lahko povzročil še večjo škodo. Na srečo so pa gasilci že v dveh urah požar pogasili.

Led na reki Korani v bližini Karlova se je vdrl. Čez zamrznjeno reko je vozil kmečki voz, naložen z lesom. Na njem sta pa sedela kmeta Marko Ivanovič in Nikola Antonič. Nenadno se je led vdrl in voz z obema konjema se je pogreznil v vodo. Kmeta na Antoniča so rešili, med tem ko je Ivanovič z obema konjema vred utonil.

8.000 din škode ima posestnik Jože Kidrič v Modražah pri Poljanah, ker se mu je v dimu zadušilo pet glav živine. Mati je svojemu sinu, ki je spal v hlevu, zaradi mraza polagala v posteljo segreto opeko. Ko neke noči fanta ni bilo domov, se je vnela slamnjava. Zaradi dima, ki se je pri tem razvil, se je zadušila vsa živina.

Poroča sedemdesetletnega starca in štirinajstletne deklice. Premožni kmet iz Kosovske Mitrovice Husein Uka se je poročil z več ko 50 let mlajšo

ladjo, a na srečo visoko nad vodno gladino. Zaslišala se je eksplozija, zagledali smo dim, razletele so se vrvi, ladja je pa zajela od dobljene udara.

Kapitan, ki sem še zmerom stal poleg njega, je bil bled in je kratko ukazoval:

»Pripravite čolne na desnem boku ladje... Nabijte topove in merite dvadset metrov dalje... V strojnem oddelku naj ostanejo samo najpotrebnejši... Spravite v pogon črpalke št. 3...«

Merila sta se dva sovražnika. Vedeli smo, da bo prihodnji ogenj smrtonosen za enega ali za drugega, morebiti celo za oba. Naša zastava je plapolala v vetru na vrhu jambora. Pod mornica je prav tako razbesela zastava s kljukastim križem. Borba je bila odkrita in poštena.

Pomoč...

Previdnost se nas je vendarle usmili. V tem kratkem času je neka angleška skupina letal, ki je križarila nad Rokavskim prelivom, zaslišala naše klice na pomoč. Angleška vodna letala so se kar na lepem pojavila nad nami. In preden smo jim mogli kaj sporočiti, se je šest velikih letal začelo naglo spuščati v višine. Ropota je njihovih motorjev je napolnilo zrak.

»Nazaj!« je zapovedal kapitan. »Nazaj z vso silo in vso hitrostjo!« Bil je že skrajni čas. S puhanjem, ki je našo ladjo kar stresalo, so stroji ladjo obrnili nazaj. In prav v tistem

Paberki z bohinjskega smučarskega državnega prvenstva v klasični kombinaciji

Revija naših najboljših tekačev in skakačev na izredno uspeli športni prireditvi

Sobota, 20. januarja.

Z opoldanskim vlakom se potegnemo iz Ljubljane proti Bohinju, kjer so danes in v nedeljo tekme za državno prvenstvo v klasični kombinaciji. V Jesenicah ni dosti več snega kakor v Ljubljani, v bohinjskem kotu ga je pa navedlo že toliko, da se lahko do pasu in še čez pogreznih vanj. In še drobno mete.

Ko se pripeljemo z avtom — ne brez težav po zasneženi cesti — do Sv. Janeza ob jezeru, prireditelji, zastopniki bohinjskega smučarskega kluba z g. Tomažem Godecem na čelu in odborniki JZSS z načelnikom G. Predaličem že pričakujejo prve tekmovalce, ki vozijo v cilj. Pričakovanje »kanonov« je za povprečnega gledalca pač najbolj zanimivo. Prihajajo. Najprej Petrič in Razinger, drug za drugim, potlej Smolej, z visoko številko 32, nato pa vsi stari znanci-olimpijci Zemva, Knap, Gustl Jakopič, dalje Kniflic, Starman in novi, mladi talenti: Rožič Andrej, Pogačnik, Kopavnik, Kordeš, naposled nemški gost Gustl Meier, in drugi.

Tekmovalci se krepčajo s čajem. Čeprav kajpak še ne vedo za točne čase, lahko po številkah približno izračunajo, kako so vozili. Pogovarjajo se o progi, ki sta jo trasirala gosp. Brvar in Tomaž Godec.

»Proga je bila tehnična, norveška,« pravi Smolej. »Bila je zelo lepo razdeljena in glede na globoki sneg odlično pripravljena.«

Tudi drugi so njegovega mnenja, samo vsi vedo poudariti, da je Tomaž še nekaj »navrgel«, posebno na koncu. Tomaž se smeje brani: »Videti sem hotel, kaj znate pokazati na koncu!«

Lojze Klančnikov s svojim časom (bil je 8. s časom 1:42.05) ni zadovoljen: »Premalo treninga imam letos,« toži. »Julij (nedelja) moram že biti v službi.« Lojze je pač navajen samo prvih mest.

Leon Knap je pa dobre volje. Sicer se je letos preselil k drugemu klubu (Sarajevo) in ima državno službo v Bosni, toda kljub temu je kot

Vaido Ramonovičev. Vaida se je lani poročil z 20letnim Sabanom Fetom. Starec je ves čas hodil k njima v vas in se je naposled do ušes zaljubil v mlado Vaido. Ker si z raznimi darovi ni mogel pridobiti njenega srea, ji je začel pripovedovati, da jo mož vara z drugimi. Zdaj se je naivna Vaida ločila od svojega moža in se poročila s sedemdesetletnim starem.

Alkohol terja hude žrtve. Kmet Alojz Sever iz vasi Sigetac pri Bjelovaru je prišel neko noč pijan domov. Ker je bil že precej časa sprt s svojim pastorkom Ivanom Sevorovičem, je navalil z nožem nanj. Ivan se je pravočasno umaknil in stekel iz hiše. Očim ga je došel in ga spet napadel. Tedaj je pastorek vzel v drvarnici sekuro in trikrat zaporedno udaril svojega očima po glavi, da je bil na mestu mrtev.

V ledu se koplje 73letni Nikolaj Tintor iz Karlova. Vsak teden dvakrat se okoplje v Korani. Poleti se pa koplje samo enkrat na teden. Utrjevali se je začel šele po prevratu leta 1919. Pravi, da odtlej še nikoli ni bil bolan.

Ukradel je 80 din, potem pa še ustrelil svojega strica, mladi Milan Radovanovič iz vasi Bačuge pri Pe-

trenutku, je skozi tisto mesto, kjer smo pravkar še stali, zdrcal velik torpedo po morskii gladini.

Borba se je začela znova, toda zdaj na čisto drug način. Podmornice so z letal na moč dobro vidne, pa čeprav so nekaj metrov pod vodo, jih z letal dobro vidijo v čisti morskii vodi.

Letala so se spustila precej nizko. Videli smo velike močne bombe, ki so padale na mesto, kjer je bila še pravkar podmornica, in dvigale cele stebre vode. Nekaj bomb je zadelo podmornico, ki se je šele do polovice potopila. Drama se je odigrala hitro, silno hitro.

Videli smo, kako je podmornična krma pririla iz vode in se začela sukati v krogu. Podmornica je bila izgubljena in se je vrtela okrog svoje osi. Potlej je pa na lepem izgnila v valovih, pobarvanih z oljem, ki ga je puščala za seboj kakor ranjena zver kri.

Vodna letala so neprestano letala nad nami in opazovala pogin podmornice. Madež od olja in bencina se je na površini vode večal in večal. Kmalu je težak vonj po črni krvi segel tudi do nas na ladji. Brezžični brzojav je poročal še dalje, toda zdaj ne o nevarnosti, temveč o rešitvi in zmagi.

Edino mi, kar nas je bilo na ladji. vemo, kakšen strah smo prestali v tem kratkem času. Uradno poročilo iz Londona kajpak ni niti z besedico omenilo razburjenja, ki smo ga preživeli...

»Bosaneč, kakor se je sam krstil, našim favoritom še zelo nevaren. S svojim uspehom je prav zadovoljen, saj je dosegel 5. mesto med našimi najboljšimi tekmovalci, kljub temu, da vsak dan osem ur trdo dela in da ne utegne dosti trenirati. Čeprav se je preselil v Bosno, je še ohranil svoj gorenjski humor.

»Beži, Bosaneč gre!« je klical na progi vsem tistim, ki jih je prehitel.

Razen Kniflica, ki so zanj pričakovali, da se bo boril s Smolejem za prvo mesto, je letos v odlični formi član smučarskega kluba »Ljubljane« Starman. Dosegel je tretje mesto pred Ilirijanom Petričem, ki je bil pač nje gov najresnejši tekmelec. To Starmanovo mesto je njegov največji uspeh v njegovem dosedanem športnem udejstvovanju. Zelimo mu še napredka!

»Zemva bi lahko še bolje tekel, če bi imel več treninga,« pravi Smolej. »Beve je bil nekoliko bolan, razen tega se je »zamazal«, sicer bi imel boljše uspeh. Petrič je upal na boljše mesto, toda imel je razmeroma slabo številko in je moral med prvimi pol proge presnučati z Razingerjem.«

Pozneje, v prijaznem hotelu »Bellevue«, kjer stanuje večina tekmovalcev, sem vprašala g. Smoleja, ki skupaj z olimpijcem g. Gustlom Jakopičem vodi tečaj, ki ga je priredilo ministvo za telesno vzgojo: »Kako ste zadovoljni z današnjimi tekmami, g. Smolej?«

»Športno je prireditev zelo uspela in je precej točno pokazala zmožnosti naših tekmovalcev. Vidi se, kako silijo v ospredje mladi talenti, ki jih je tudi v našem tečaju dobra tretjina. Med njimi so že znana imena: Rožič, Kordeš, Kopavnik, Korenini.«

»In kako kaj tečaj?«

»Dosti koristnega se bodo naši fantje naučili v njem. Dopoldne je glavni trening, popoldne predvsem tehnika. Seveda spet na terenu. Mlajšim manjka samo še tehnike in rutine na tekmah, pa bodo resni konkurenti seditim vrvakom.«

Nemci so sicer poslali dobre tekmo-

valce, vendar so pa sami priznali, da se z našimi ne morejo kosati za prva mesta. Morda bo koga zanimalo, da so takoj, ko smo prižgali v jedilnici luč, pričeli zagrinjati zavese pri oknih. Pozabili so pač, da so v nevtralni državi in da v Bohinju še ni zatemitve.

Nedelja, 21. januarja.

Skoraj točno ob eni uri, ko je medlo prisijalo sonce in se je Triglavsko pogorje pokazalo kakor skozi tenčice skozi gorske megle, so se pričeli skoki na inž. Hanssnovi skakalnici v Polju. Najprej za klasično kombinacijo potlej pa samostojni skoki medklubske tekme SmK Bohinja. Seniorji so pokazali izredno lep stil in izvrstno znanje, juniorji, med njimi so bili nekateri izredno mladi, pa dosti poguma in dosti znanja, saj smo od sto dvajsetih skokov doživeli samo en padec. Najdaljši skok dneva je imel nemški gost Grevor Höll.

Med stilno najlepšimi skoki dneva sta bila skoka Klančnika Karla in Beveca Eda. Novšak se ni dal ugnati in je obakrat pošteno »potegnil«. Jakopič Albin je pa dokazal, da je še zmerom v izvrstni formi, tako glede sigurnega doskoka, pa tudi glede stila in daljave. Pribošek je skakal stilno lepo, toda na razmeroma kratke daljave.

Med juniorji so bila še sama znana imena: Polda, Mežik, Rožič, Tina Mušelj, Jeklič in drugi. Dokazali so, da nam raste izvrsten naraščaj za to športno disciplino.

Bohinjsko smučarsko prvenstvo je dokazalo, da je naš smučarski šport, tako v teku, pa tudi v skokih na zavidljivi višini. Manjkalo je samo ljudi, ki bi našim vrlim tekmovalcem njihovem klubom in vzornim organizatorjem z odobravanjem pokazali, da znajo ceniti njihove športne uspehe in nanore. Lahko smo na ponosni naše tekmovalce, predstavnike našega narodnega športa — smučarstva.

Krista Novakova

(Točne rezultate in natančnejši športni pregled glej v »Športnem tedniku« na 12. strani.)

ZRCALO

naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Besede in dejanja

V današnjih čudnih časih se dogaja po svetu — tudi pri nas nismo nikaka izjema — marsikaj, kar bi bilo v nekdanjih mirnih in normalnih časih in razmerah skoraj nemogoče. Zdi se mi, gospod urednik, da spada v Vašo rubriko tudi tale značilna slika današnjih dni:

V bližini trgovine, v kateri sem zaposlena, ima v najemu delavnicu neki obrtnik srednjih let, ki se šteje in tudi oblači kot visoko izobražen in zelo fin gospod. V resnici je pa ta človek skrajno neizobražen, surov in slabo vzgojen. V svoji delavnici ima poleg pomočnikov in uradnice (ki ji pa plačuje le 200 dinarjev na mesec) tudi tri vajence, ki morajo opravljati prav vsa dela, če zmorejo ali ne, z enournim odmorom opoldne od prvega jutranjega svita do trde noči.

Toda to je še nekako v redu. Nikakor pa ni v skladu s človeškim dostojanstvom način, kako ta mojster vsjaja svoje vajence. Iz njegovih ust vajence vso učno dobo ne sliši niti ene lepe besede, temveč dežujejo nanj le najzbranejšje kletev in vseh mogočih jezikov, zraven pa še najostudnejše psovke in kvante, kakršnje niti med prosulimi »štoglavjarji« ni slišati. Kadar pa je mojster slabe volje

Advertisement for PFAFF sewing machines and VOK vacuum cleaners. Includes logos and contact information: TAVCARJEVA 7, TELEFON 2687.

Osebne vesti

Poročili so se: V Ljubljani, gđ. Mara Pilihova in gosp. Vekoslav Kramarič, trgovec; gđ. Vida Kušarjeva in g. Levstik iz Kranja.

Umrli so: V Ljubljani: Zornada Franc, viš. stražnik v pok.; Marija Ljubičeva; Mezek Franc, višji poštini kontrolor; Klančičar Franc. Josip Kunc, industr.; Dobrovšek Rudolf, železn. v pok.; Marija Seškova; Franc Tomine, postrešek; Neža Jerebičeva; Anton Skull, uglaševalec klavirjev; Angela Rennerjeva; Pavel Novak, gost. in pos.; Julija Krušičeva, mes. in pos.; Mara dr. Vudalova; Ferdo Šafec, polic. nadstražnik v pok. Šimnice Franc, zvanikič v pok. — V Ptuj: Marija Trstenjakova, učiteljica v pok. — V Sv. Juriju ob Taboru: 43letni Viktor Grišnik. — V Kranju: Janez Pleša, pos. — V Slov. goricah: Nikolaj Tatscher, ravnatelj tovarne »Alfa«. — V Gornjem Logatcu: Anica Petrovičeva, poštna upraviteljica. — V Celju: Karel Bornikar. — V Hruševcu: Neža Vintarjeva.

ali skrokan, tedaj priredi med vajenci povsem brez vzroka pravcato preganjanje.

V delavnici zaklene vsa vrata, potem pa vzame v roko dolgo, debelo palico in bije križem po vajencih, ki begajo kakor preganjana divjadina po vseh kotih in celo po policah, kakor opice v džungli (kakor se mojster pozneje sam bahavo hvali po gostilnah v prijateljski družbi).

Kakšna vzgoja je to? Česa se bodo vajenci naučili pri takem mojstru? Kaj bo postalo iz njih? Kakšni člani človeške družbe naj postanejo iz njih? Kakšne obrtniške ali pa tudi svoj bodiški družinski naraščaj bodo vzgajali ti fantje, kadar bodo postali samostojni mojstri? Ali je čudno, če vlada med današnjo mladino tolikšna pokvarjenost in surovost, če jo pa vzgajajo taki mojstri in »šefci«, kakor se tako radi imenujejo? Prodajalka

»Odpri srce, odpri roke...«

V nekem večjem kraju so pričeli zbirati prispevke za obmejne otroke. Hvalevredno so nekateri darovali živčev, drugi denar in podobno.

Nabiralna pola pride v roke tudi nekemu gospodu, ki se lahko ponaša s svojim imetjem, in bi z lahkoto daroval kakšno večjo stvar. Toda on je z nevoljo dal samo nekaj dinarjev s pripombo: »Meni niso obmejni otroci nič mar!«

Kaj porečete k temu? Jeja.

Neverjetno, a resnično

Pred kratkim sem sedela v manjši ljubljanski restavraciji z neko gosposodično in njenim bratom. Ob tej priložnosti se mi je pripetilo tole:

Že ob pol 12. uri smo vsi kosili, ker je šla moja znanka na vlak ob 12. uri. Oba sta hitela, ker jo je brat hotel spremiti na postajo. Jaz sem po ločitvi mirno kosila naprej, posebno zato, ker je zunaj snežilo, jaz sem pa bila brez dežnika. Posedim in berem časopise. Plačilni natakar me vpraša, če bom tudi kaj pila. Odklonim, rekoč, da ne smem. To vprašanje pa se je čez nekaj časa ponovilo, kar me je spravilo v nejevoljo, češ da brez pi-jake ne smem sedeti pod streho.

Neverjetno, a resnično, toda vprašal me je še v tretje. Dovolj mi je bilo, plačala sem in odšla, najbrže za vselej. Deželanka

»Če ti povem, mama, aa se igramo narodno obrambo na Holandskem... Praykar so nam zapovedali, naj poplavimo ozemlje...« (Po pariški Marianni)

Petčlanska družina pri vojakih

Poveljnik, ki je mobiliziral vso svojo družino

Naslednji članek je nov dokaz, da v sedanji finski vojni sodelujejo vsi, moški, ženske in celo otroci, in vsakdo po svojih močeh prispeva nepopisne žrtve za uspešno obrambo svoje domovine

Helsinki, januarja.

Poleg vrhovnega poveljnika finske armade generala Mannerheima je ena najpopularnejših in najuglednejših osebnosti v sedanji finski vojski poveljnik severne armade, general Valenius. General Valenius je posebej na požrtvovalnost, ki je Fincem tako potrebna v sedanji vojni. Okrog sebe je zbral prebivalstvo severne Finske, med njimi tudi Laponce in ga tako rekoč upravlja na lastno pest.

General Valenius ni samo vojskovodja, temveč tudi tribun. Okrog sebe je kakor že rečeno zbral prebivalstvo severne Finske ne glede na politične parole in programe; pri svojem delu vidi pred seboj namreč samo en cilj, samo eno nalogo — obrambo domovine in borbo za njeno neodvisnost. General Valenius je opravil še neko veliko, izredno važno delo. Za narodno obrambo je pridobil tudi Laponce. To je posebno važno zdaj, ko je treba z vsemi močmi braniti finsko svobodo.

Poprej se Finci in Laponce niso bogve kako razumeli. Generalu Valeniusu pa gre zahvala, da je kot izvrsten poznavalec Laponcev, njihovih razmer in značajev naposled dosegel popolno edinstvo med tema dvema narodoma. Posrečilo se mu je Laponce prepričati in jim dokazati, da proti obema narodoma skupna nevarnost, in da je zdaj bolj ko kdaj koli poprej, potrebno njihovo najtesnejše sodelovanje.

General Valenius je nad vse aktiven vojskovodja. Poleg poverjene mu misije kot poveljnik severne armade je tudi politični prvak, organizator vojske in gospodarski strokovnjak severnega dela Finske. V njegovih rokah je tako rekoč severni del Finske. Od svojih tovarišev in celo od generala Mannerheima se znatno razlikuje. General Valenius ne pozna kabinetnega dela. Nепrestano je na poti. Dela na saneh, v majhnih kočah ali lesenih barakah. Njegov generalni štab se ne prestando seli iz kraja v kraj. Vsak dan napravi pot več kilometrov na smučeh ali saneh. Z njim je ves njegov generalni štab. Zato štab generala Valeniusa nima stalnega bivališča. V Rovaniemiju, kjer je v mirnem času sedež njegovega štaba, je ostalo samo nekaj višjih častnikov. Ti so v zvezi z glavnim, potujočim generalnim štabom in z manjšimi štabi, ki so raztreseni na važnejših področjih severne fronte. Vsi so kajpak med seboj v zvezi.

Kako temeljito je general Valenius mobiliziral severno prebivalstvo Finske vidimo najbolje po zgledu, ki ga je dal prebivalstvu s svojo družino. Eden njegovih najožjih sodelavcev v generalnem štabu je njegova žena. Spremlja ga na vseh njegovih potih in pogosto prevzame najtežje naloge in poslanstva. Kadar se pokaže potreba zanjo kje drugje, se loči od svojega moža in takoj odpotuje tja, kjer jo potrebujejo. Tako sodeluje v sedanji finski vojni prav tako kakor po svojih sposobnostih sodelujejo vse hrabre finske žene in moški, mobilizirani za obrambo svoje domovine.

General Valenius ima tri hčere, ki prav tako aktivno sodelujejo v sedanji vojni. Najstarejša hči je stara dvajset let in je že pred dvema letoma napravila pilotski izpit. Zdaj kot vojna letalka sodeluje na karelski fronti in se udeležuje letalskih bojev. Druga je stara komaj petnajst let. Napravila je bolničarski izpit in zdaj sodeluje v bolničarski službi na južni fronti. Celotna najmlajša hči generala Valeniusa, ki je stara komaj devet let in ki je premajhna, da bi aktivno sodelovala v vojni, opravlja svojo dolžnost. Na neki kmetiji na deželi, kjer primanjkuje ljudi, opravlja posle služkinje. Krmi in molze krave in opravlja pač vsa kmečka dela, ki jih zmore. Čeprav je še tako majhna, je vendar že samostojna in živi popolnoma sama zase, daleč stran od svojih staršev.

Vse tri hčere generala Valeniusa prav tako kakor njihov oče izvrstno poznajo razmere v Laponiji, saj so se rodile in preživele svojo mladost v deželi, kjer sije sonce komaj pol leta.

Guverner Valenius že dvajset let živi v tej pokrajini, se bori z domačini vred z naravnimi silami, ki kruto ravna s prebivalstvom, ki se mora boriti z njo za vsak kos kruha in za vsako ped zemlje. V mirnem času stanuje v leseni koči, ki se na zunanjo stran nič ne razlikuje od koč domačinov, znotraj so pa zidovi pokriti z lepimi umetniškimi slikami. Družina generala Valeniusa se je že tako privadila življenju v večnem snegu in ledu, da je kar nezadovoljna, če se mora od časa do časa preseliti v modernizirano prestolnico Helsinki.

General Valenius je morebiti najbolj poklican, da vodi severno finsko armado, saj izvrstno pozna slehera kotiček Finske. Nešteto krat je namreč prepotoval s smučmi ali sanmi vso Finsko, pred vsem pa severne predele. Zato jo tudi tako uspešno brani.

Ta pretresljiva slika s finsko-ruskega bojišča je svojevrsten dokument našega časa. Kaže ruskega vojaka, ki ga je ledena smrt zajela čisto nepričakovano, mogoče prav v trenutku, ko je mislil na svojo družino...

Morski pes odkril zločin

London, januarja.

Nedavno so ob obali pri Capetownu ujeli velikega morskega psa. V njegovem želodcu so našli dele človeškega trupla in neko kovinsko škatlo. V škatli je bila oporoka, ki jo je napisal ribič Herbert Worthing.

V sodobni vojni se v marsikateri vojaški službi udeležujejo tudi ženske. Na sliki vidimo mlado angleško pilotko v polni bojni opremi. Njena dolžnost je, da pravkar dovršena letala odpelje iz tovarne do vojaškega letališča.

Vse imetje Herberta Worthinga, ki je pred nekoliko dnevi na skrivnosten način izginil, je podedoval njegov brat. Živi duši ni prišlo na misel, da bi zvalila krivdo Worthingove smrti na njegovega brata, vse dotlej, ko so na tako zanimiv način našli njegovo oporoko, ki jo je pokojni Worthing najbrže nosil v svojem žepu. V njej ni niti omenjeno, da bi brat mogel kaj podedovati.

Policija je takoj prišla Worthingovega brata: pri zaslišanju je priznal, da je on med prepričanjem ubil brata, potem pa njegovo truplo vrget v morje.

Prašč s 16 ali 18 rebri?

Kjöbenhavn, januarja.

Morda še niste vedeli, da ima prašč šestnajst parov rebri? To morda ni tako važno za gospodinjo in mesarja, toda važno je pa predvsem za rejce teh nelepkih, a koristnih živali. Zato je novica, da lahko nekateri rejci zrede prašče z osemnajstim rebri, zbudila veliko pozornost po vsej Danski.

Danska ima 3,6 milijona prebivalcev in 3,2 milijona praščev. Zato je tudi med najbogatejšimi državami, ki goje prašče. In zato Danska na debelo izvažajo svinjsko meso ki za prekajevalci predelujejo na razre načine. Vsekako ni gojiteljem praščev vseeno, ali dobi od ene živali 32 ali 36 rebri, kajti za eno rebro dobe več kakor za vsak drug kos mesa. In zato je ta čudež narave tako razveselil Dance.

V kla nici v Randersu so dobili pošiljko svinj; takoj so jih nekaj zaklali. Mesarji so se močno začudili, da je bilo vmes nekaj praščev, ki so imeli po osemnajst parov rebri, eden med njimi je imel pa sedemnajst parov rebri. Živnozdravnik je potem pregledal še ostale živali in ugotovil, da jih je še nekaj z osemnajstim pari rebri.

Poslali so vprašalno pismo po deželi, od kjer je došla ta pošiljka in so dognali, da je še mnogo živali s toliko pari rebri. Zdaj v tem kraju nalašč

rede prašče z osemnajstim rebri, ker hočejo rejci zdaj imeti živali, ki bi dajale še več dobička. Vsa Danska se nadeja, da bo kmalu lahko redila samo takšno vrsto praščev.

Dita Parlo ni več plavalaska

Pariz, januarja.

Malo je filmskih igralk, ki bi tako pogosto menjale barvo svojih las, kakor lepa Dita Parlo. Ta filmska igralka že več let filma v francoskih filmskih ateljejih. V svojih najnovejših filmih je nastopala kot plavalaska, zdaj je pa naenkrat postala temnolaska in je popolnoma izpremenila svoj tip.

Prebivalci Avstralije imajo najboljše oči

Sydney, januarja.

Po najnovejših podatkih so ugotovili, da Avstralci med vsemi ljudmi na svetu najbolj vidijo. Avstralec z naočniki je prava redkost. V tem pogledu so torej Avstralci pravo nasprotje Američanov in Japoncev, ki imajo po večini slabe oči.

Zato je razumljivo, da so prav v Avstraliji prvaki v tistih športih, ki terjajo dobre oči. Takšna dva športa sta na primer tenis in biljard. Isto velja tudi za nogomet. Avstralec z neverjetno zanesljivostjo zazna, kam žoga leti, medtem ko ta lastnost njihovim nasprotnikom manjka.

Znanstveriki trdijo, da na oči Avstralcev tako dobro vplivata svež zrak in vedro nebo.

Orožnik — tatov pajdaš

Praga, januarja.

Neki orožnik iz Moravske Trebave je pred kratkim neprosto voljno postal tatov pajdaš.

Bil je namreč na nočni straži in je počasi korakal ob skoraj dva metra visokem zidu neke sladkorne tovarne. Na lepem je z druge strani zida zaslišal polglasno vprašanje: »Franc, ali si ti?« Čeprav orožnik ni bil Franc, se

mu je ob tej priložnosti vendar pametno zdelo, da pritrdilno odgovori. Na lepem je pa z vrha zida priletela v njegovo naročje polna vreča sladkorja. Čez nekaj časa je priletela druga in naposled je v naročje domnevnega Franca priletel še tat sam.

Pozneje so ugotovili, da je tat neki tovarniški delavec. Kajpak je bil kaj

Po tej sliki si lahko predstavljate, kakšen mrz je zajel vso Finsko. Dva finski vojaka si prizadevata, da bi dobila nekaj vode za pomivanje posode iz zamrznjenega vodnjaka.

neprijetno presenečen, ko se je namesto v naročju prijatelja Franca našel v orožnikovih rokah. Svojega pajdaša pa ni maral izdati. Slučajno je bil pa med tovarniškimi delavci samo en Franc in tako orožnikom ni bilo težko najti tatovega pravega pajdaša. Zdaj uživata svoje prijateljstvo v zaporu.

Finski general Valenius, ki o njem prinašamo danes na tej strani daljši članek, izprašuje na bojišču ujetega ruskega vojaka.

Sele slika lahko pokaže, kako kruto resnična so bila vsa poročila o grozotnem potresu na Turškem. Gornja slika nam pove več kakor tisoč besed. Tam, kjer je nekoč kipel življenje, je strašno divjanje potresa vse spreminilo v razvaline. Ljudi pa pahnilo v nepopisno bedo in pomanjkanje.

Kako se pozdravljajo širom sveta

Najbolj nenavadni pozdravi na svetu

Pri nas zadostuje, da se pozdravimo s nekaj besedami, si stisnemo roke, se odkrijemo, v intimnejšem primeru poljubimo. To je pa v primeru z navadnimi drugod po svetu še zelo preprosto in ponekod bi naš pozdrav zbudil veliko začudenje in omalovaževanje. V nekaterih deželah je pozdrav zelo važna in zelo zapletena zadeva, ki se je na to bližnjem Vzhodu je pozdrav vse bolj svečan kakor pri nas. Orientalec se pred prisilcem večkrat prikloni, upogne koleno, prijatelja objame in poljubi in pri prihodu in odhodu spregovori dalje voščilo.

Posebno razvit čut za ceremonialno pozdravljanje imajo pa nekateri primitivni narodi. Pri južnoafriškem črnem plemenu Barotsov pri pozdravljanju pokleknejo in si poljubijo roke, ter se s telesom zibljejo sem in tja, zraven pa govore dolg pozdravni govor. Na otočju Andamanih v Bengalskem zalivu domačini nekaj časa strme drug z drugega, dokler mlajši prvi ne spregovori. Sorodniki drug drugemu sedejo v naročje, se objemajo, od veselja glasno jokajo in pogosto še ure in ure potem izražajo svoje zadovoljstvo nad svidenjem s čudnim skakanjem.

Črnci iz plemena Bauši v južnoameriški angleški koloniji Severni Rodenziji pri pozdravu padejo na kolena, tlesknejo z rokami in začno na ves glas rezgetati. Črnci iz Konga se pozdravljajo ob manj pomembnih priložnostih s tem, da tlesknejo z rokami, pri pomembnejših priložnostih se pa udarjajo po stegnih. Pri plemenu Balandi se pozdravijo s ploskanjem in se udarjajo s komolci ob rebra. Drugi spet pozdravijo s tem, da poskočijo visoko v zrak. Tibetanci za dobrodošlico pokazejo jezik, odlični se poleg tega tudi odkrijejo in upognejo levo uho naprej.

V Oceaniji, kjer imajo očitno posebno dobro razvit voh, se pozdravljajo z nosom. Drug drugega se poduhajo tako da se z nosi podrgnejo drug o drugega. Prebivalci Nove Zelandije se pozdravljajo s kaj žalostnim tuljenjem, ki traja kakšne četrt ure. Potlej se podrgnejo z nosom in od zadovoljstva nad srečanjem stokajo.

Podrejeni pri večini narodov svoje predstojnike drugače pozdravljajo kakor pa sebi enake. Ze naši predniki Slovani so poljubljali visokim osebam rob njihove oblike. Na Kitajskem pa pred visokimi osebam padejo na tla in se s čelom večkrat dotaknejo tal. Pri plemenu Todji v prednji Aziji pade mlajši pred starejšim na tla in dvigne njegovo nogo na svojo glavo. Avembi v Severni Rodenziji se povaljajo v prahu. V Ugandi in Vzhodni Afriki se smeje služabniki pred gospodarjem prikazati le plazeč se po tleh. V Kongu svojega poglavarja pozdravljajo tako, da pokleknejo, si stresejo prah na desno sence in tlesknejo z rokami.

Če na primer nekdo vozil 60 km na uro, na lepem zasliši glas, ki ga svari: »Bodite previdni, ta hitrost je dovoljena samo zunaj vasi!« Pri 75 km na uro se spet oglasi kilometerski števec in pravi: »Zdaj morate biti zelo previdni. Dobro bi bilo, če bi vedeli, kako je z vašo zavoro!« Ko hitrost doseže 100 km na uro, posvari vozača glas: »Odslej ste za vse, kar se zgodi, sard odgovorni!«

Prihodnja statistika o avtomobilskih nesrečah bo pokazala, če se bodo s pomočjo govorečega števca res zmanjšale avtomobilske nesreče, ali ne.

Na vseučilišču v Yoronu v Združenih državah so pred kratkim ustanovili novo fakulteto, v kateri uče znanstvenega in estetskega stališča vse predmete, ki spadajo v območje mode. Pouk ni omejen samo na modo oblačenja. Razen mode oblačenja uče posebni profesorji še modno arhitekturo, slikarstvo, urejanje hiš, skratka vse, kar je v zvezi z okusom in estetiko. Po končanem študiju dobe slušalci te fakultete naslov - doktorjev mode. Zanimivo je, da poslušajo ta predavanja predvsem moški in ne ženske.

»Doktorji mode«
Newyork, januarja.

Govoreč kilometerski števec
Newyork, januarja.

Angleška anketa o sedanji vojni
London, decembra.

Angleški Zavod za preiskovanje javnega mnenja na Angleskem je te dni zadal prebivalcem Velike Britanije tole vprašanje: Ali ste zadovoljni z načinom bojevanja, ki ga vodi angleška vlada?

Na to anketo so Angleži takole odgovorili: 61% Angležev je z vojno, ki jo vodi vlada, zadovoljnih, 18% jih je, ki s to vojno niso zadovoljni, 11% bi radi, da bi se vojna že končala, 10 odstotkov pa ni odgovorilo nič določnega.

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Po rastlinskih stebelcih se navadno pretaka bela tekočina, podobna mleku in navadno jo tako tudi imenujemo. Dočim je pa to mleko pri učini rastlin neužitno in celo strahovito irpelga ali grenkega okusa, raste v Južni Ameriki neko drevo, ki izloča zelo dobro mleko. Do ačini ga silno radi pijejo in tudi Evropecem izredno ugaja. Ne da se pa kuhati, ker pri kuhanju izloča neko snov, podobno čebelnemu vosku, ki jo namesto čebelnega voska tudi uporabljajo.

Čeprav ni bilo še nikoli stroja, ki bi se neprestano gibal, tako imenovanega »perpetua mobile«, se fiziki še zmerom neprestano trudijo, da bi ga iznašli, kljub temu, da vsi dobro vedo, da takšen stroj ne bi bil v skladu s najpreprostejšim fizikalnim zakonom o ohranitvi energije. Tako je samo patentni urad Združenih držav v teku pretekle polovice leta prejel nič manj ko 1116 prijav o takšnih iznajdbah, ki niso imele niti najmanjše vrednosti, zato jih je patentni urad kajpak tudi drugo za drugo odklonil.

V ameriških Združenih državah nimajo nič manj ko 1.156.644 veljavni postani, kakor so nedavno uradno ugotovili. Vse te postave se nanasajo na ameriške zakone. Nekateri od teh postav so seveda že stare, še iz prvih časov priseljevanja tujcev

in nekem egiptovskem grobu so našli neko ločitveno listino, najbrže najstarejšo kar jih ljudje poznajo. Listina je napisana na papirusu z

demotsko pisavo. Listina se glasi, da je gospod Ptolemeus, sin tega in tega očeta in te matere, izjavil svoji ženi, hčeri tega očeta in te matere iz... itd.; »Zapustil sem te kot tvoj mož. Vzel sem ti pravico, da bi se imenovala moja žena. Svetoval sem ti, da si poiščeš drugega moža. Obljubljam ti, da se ne bom nikoli več pokazal v hiši, kjer boš stanovala. Odslej nimaš nikakršnih zakonskih pravic več. Zapusti še ta trenutek brez oklevanja mojo hišo.« Na listini so podpisane oblasti in štiri priča.

Vladarjem nikakor ne moremo zavidati njihovega položaja glede varnosti pred nesrečami. V tem pogledu imajo morebiti še večje skrbi kakor običajni smrtniki. Zato je večina vladarjev zavarovana za svoje življenje, da prisikri svoje družine pred morebitnimi nesrečami. Tako vemo, da je ruski car Nikolaj II. zavaroval sebe in svojo družino za nič manj ko 20 milijonov zlatih frankov, ki so jih kajpak podedovali dediči iz rodu Romanov. Lahko si mislimo, da jim ob propadu ruskega carstva ni bila treba skrbeti za svojo bodočnost. Dediči italijanskega kralja Humberta so dobili po njegovi smrti 25 milijonov frankov zavarovalnine. Pogosto se pa tudi zgodi, da kakšnega kralja noče zavarovati za življenje nobena zavarovalnica, češ da je v vsakdanji nevarnosti za svoje življenje.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Žena in denar

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Zahtevajte za Vaše žimnice in tapecirano pohištvo

ZIMO samo z zaščitno plombo
STERILIZIRANO

ZADRÚŽNA TOVARNÁ ŽIME STRAŽIŠČE PRI KRANJU

Naša žima je higiensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C. ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu z najmodernejšimi stroji in aparati. Odklanjajte žimo iz prepovedanih šušnarskih obratov, ker je slabo in nehigiensko izdelana ni desinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! Naše cene so najsolidnejše!
Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

Norec preživel pet dni in pet noči na vrhu vaškega zvonika
Pariz, januarja.

V neki vasi v Loraini na Francoskem so prebivalci preživeli te dni mnogo strahu. Neki kmet je nenadoma znozel. Spelzal je na cerkveni zvonik, čisto na vrh, na križ. Tam je začel kazati razne vratolomne akrobacije. Vsi prebivalci so se zbrali pred cerkvi in so s strahom opazovali to početje in čakali, kaj bo.

Gasilci so hoteli nesrečnika spraviti z zvonika, toda norec se je tako zelo branil, da so morali prenehati s poskusi, kako bi ga rešili. Dolgih pet dni in pet noči je norec v hudem mrazu preživel na zvoniku. Bil je že ves premražen in sestradan. Šele štiri dan se je župan domislil, kako ga bodo zvalili z zvonika. Postavili so mu na tla hleb kruha in celo gnjat. Sestradani norec je planil po jedi, gasilci so ga pa zgrabili in odpeljali v bolnišnico za duševne bolnike.

Žena in denar

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Mož da ženi denar iz teh vzrokov:
1. Ker je primoran, da ga ji dá;
2. Iz nečimurnosti;
3. Iz bojazljivosti;
4. Zato, ker jo hoče pridobiti popolnoma zase;
5. Zato, ker se je hoče odkrižati;
6. Da ji laska;
7. Da si jo podredi;
8. Ker je denar zahtevala;
9. Ker noče, da bi ga sama zahtevala;
10. Da bi ga ljubila zaradi njega samega, ne pa zaradi denarja.

Operacija

FRANCOSKI NAPIŠAL CLAUDE FARRÈRE

Zgodba se je začela na marmornatih stopnicah vojnega pristanišča Top-Hanéja.

Carigrad tiste čase ni bil popolnoma turški. To se pravi, počutil si se v njem skoraj kakor v Franciji, prav tako kakor se danes počutiš, kakor da bi bil v Angliji. Čoln naše križarke je stal ob nabrežju. Jaz in še dva druga častnika smo se hoteli pravkar vrniti nazaj na ladjo. Ko smo hoteli vstopiti, je pa na lepem prilezla iz vode, sam Bog ve odkod, siva mačka in je vohala po gladini in okrog naših vesel.

»Poglej, pogledj...« je nekdo zaklical, »turška mačka!«

Turška mačka je bila, to je bilo neizpodbitno. Kajti niti najmanj se nas ni ustrašila. Carigrajske mačke se namreč dele v dve strogo ločena dela: v turške mačke, ki žive v muslimanskih okrajih, kjer je vsakdo zelo dober z živalmi; in v grške ali armenske mačke, ki so doma v drugih okrajih. Če mačke teh okrajev zagledajo človeški obraz, zbežijo kolikor hitro jih noge nesejo.

Siva mačka iz Top-Hanéja je bila turška mačka; zato ni dolgo preudarjala, temveč je z enim samim skokom planila na sredo našega čolna. Eden izmed mornarjev jo je dobrohotno zgrabil za dlako.

»Ali naj jo nesem nazaj na nabrežje, gospod kapitan?«

Obrnil se je name kot na najstarejšega. Zmignil sem z rameni: »Obrdžimo jo, če hoče po vsaki ceni z nami.« Moji mornarji so se nasmehnil. Vsi so se s tem strinjali. Na ladjah, prav tako kakor v Turčiji, so ljudje zelo dobri z živalmi.

Pol ure pozneje je mačka, čepe na moji rami, slovesno prispela na palubo naše križarke. Položil sem jo na blazino naše majhne častniške sobice. Ta prostor je bil za mačko nekaj novega. Majhna, prikupna glavica

je radovedno obračala svoj trioglati gobček in velike okrogle oči na vse strani. Zelo razkošno kajpak pri nas ni bilo: jedli smo pri nepogrnjeni mizi. Bila je iz gladkega tikovega lesa v obliki šahovnice. Turška mačka je bila očitno navdušena za krasno tekališče in v tem smo ji morali pritruditi. Bilo je ravno čas obeda. Na krožnik smo dali nekaj ribe in smo ga pomolili mački pod nos. In res, ni se dala dolgo prositi.

tako huda stvar. Takoj bom pripravil vse potrebno. Toda mačko trdo držite, niti ganiti se ne sme.«

Operacija je trajala šest sekund. Držal sem eno izmed šapic in sem po celi roki do koncev prstov čutil drget živalce ob njenem dotiku z jeklom. Mačka je hropila; mjavkati ni mogla. Trenutek nato je bila zadeva končana. In kost je bila zunaj.

»Zdaj pa pazite!« je ukazal zdravnik. »Spustite vsi hkrati. Na povelje. Pazite, da koga ne opraskat! In odklopite! Pozor! Ena, dve, tri... Spustite!«

Vse roke so pustile in vsi smo odskočili. Popolnoma odveč je bilo... Mačka se je previdno in počasi obrnila in se počasi postavila na noge. Ne da bi se niti najmanj ujezila... Eden izmed nas je dejal: »Zdi se mi, da sploh ni huda na nas... Videti je, ko da je razumela.«

In res je razumela. Razumela je celo tako dobro in ni bila niti toliko huda, da je čez nekaj minut stopila k začudenemu zdravniku, ga pogledala s svojimi lepimi zelenimi očmi in mu pomolila obe prednji šapici... drugo za drugo...

»ZENTNO POSREDOVANJE«
Napisala E. Henningsova

Natanko se spominjam, da je bilo lepega nedeljskega popoldne okrog velike noči, kajti v časopisu je bilo izredno veliko ženskih oglasov in ponudb. Te vrste oglasov v vaseh zanesljivo ljudje z dosti večjim zanimanjem berejo kakor v velemestih, kjer ima človek brez časopisov dosti priložnosti za poznanstva. Tukaj v Alboriju pa ljudje pravijo: le če koga pokopljejo, imamo kaj gledati, kdor bi se pa tukaj rad zaljubil in poročil, se mora pošteno potruditi. Mladi moški puščajo volja srca navadno tam, kjer služijo vojske. Ko se pa vrnejo domov, težko izrazijo dekletom svojo zvestobo pisмено. In v takšnem primeru moram prisikričiti na pomoč. Tu ali oni mi razkrije svoje srčne bole-

čine in potlej se potrudim, da sleherni duševni utrip izrazim s primernimi, učinkovitimi besedami. Za takšne prijaznosti me mladi zaljubljeni pogosto naprosijo, ker se ne znajo »dovolj izčrpno« izraziti.

Z mojo sosedo, gospo Romko, šest in štiridesetletno uradniško vdovo z lepim pohištvom in pokojnino je bila pa druga pesem. Gospa Romka, ki je bila na pogled še čedna in bi rada znova doživela prvo zakonsko srečo, je bila dosti preveč boječa, da bi se upala komu pisati pismo. Vendar je skrbno preštudirala vsako ženično poudbo, ki bi prišla zanjo v poštev, če bi bila malo bolj pogumna. Sedeli sva torej tistega nedeljskega popoldne okrog velike noči v senčnici gospe Romke, vsaka s kosom časopisa v roki. Moji pogled je ušel na oglas nekega dobro ohranjenega upokojenega železniškega uradnika, ki si je želel prijeten večer življenja. Bilo je ko nalašč za gospo Romko, zato sem ji oglas pokazala.

»Tukaj, gospa Romka, je nekaj za vas. Na ta oglas morava odgovoriti, in sicer jaz bom storila to namesto vas. Vam se je treba samo podpisati in se poročiti, drugega nič.«

»Oh, ko bi bilo to le res! Kako naj se vam zahvalim, gospodična. Kako naj vam to povrnem?«

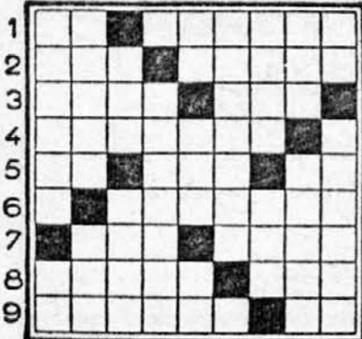
»S tem, da boste srečni. Poskusimo!« Takoj za našim »železniškim uradnikom« je bil oglas »simpatične pedesetletnice« z lepim domom in »čisto izdelovalnico presnega masla«, ki išče enakomislečega v svrhu ženitve. Ko se »čista izdelovalnica presnega masla« le ne bi prihulila ravno k našemu uradniku! Oglasa sta bila vendar drug za drugim in po natučeni preiskavi sem ugotovila, da se v časopisu sploh marsikaj da zvezati. Vendar mi je bilo to malo mar, saj sem imela opravka z gospo Romko.

Prvo pismo je bilo nekoliko daljše kakor sem imela prvotno v načrtu. Toda to je bilo zaradi njenega življenja, ki sem

UGANKE?

KRIZANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed:

Vodoravno: 1. kratica za utežno mero; 2. kaj znanec že zasula je... 3. pritok Drine; je boljša kakor žamet — 3. svetopisemska oseba; tolišča — 4. mesto v Iranu — 5. vzklík; reka v Franciji; je oblika pom. glagola biti — 6. nepremičen — 7. reka v Rusiji; reka v Mandžuriji — 8. močvirje; jezero (francosko) — 9. skrilavo gorovje v severovzhodni Franciji; kazalni zaimek.

Navpično: 1. ključar; kemijski znak za barij — 2. mesto v Egiptu; ga položi domu na oltar — 3. rastlina; sever (tujka) — 4. industrijski kraj v Sloveniji — 5. kratica za skladbo; gorovje na Kočevskem; števniki — 6. ogrski kraljevski namestnik — 7. egiptsko božanstvo bolečina — 8. kazalni zaimek; starešinstvo — 9. arabski konj; vas v Belokrajini.

ENACBA

(a-b) + (c-d) + (e-f) = z

- a = domača žival
- b = pleten izdelek
- c = ujeda
- d = del plata
- e = branilec domovine
- f = silen
- z = zgodovinski kraj

POSETNICA

O. LEVEC SIN

TRG

Kaj je ta gospod?

PREMIKALNICA

PARADOKS
OPERATER
DOMOVINA
VANILIJA
KORENINA

Besede premikaj tako, da dobiš navpično štiri besede in sicer: božjepotnika, grad ob Tržaškem zalivu, ruski polotok in planšarsko kočo.

CAROBEN KVADRAT

1. A A A A A
2. A B B C E
3. E I I K L
4. L M M N N
5. N N O O Z

Pomen besed navpično in vodoravno: 1. električni ali telefonski vod, 2. duša (latinsko), 3. divja žival, 4. rimsko mesto na našem ozemlju, 5. veriga (srbohrvatsko).

OPEKE

CAJ
SCI STA INE
RIN JAK TDO
IOD MOV OBI ESO

Uredi opeke tako, da dobiš rek.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

Rešitev krizanke

Vodoravno po vrstici: 1. topaz, potok — 2. epoha, apolo — 3. sova, vaza, olje — 4. aragonit, vi — 5. ramadan, pok — 6. iz, i, da — 7. poč, silicij — 8. om, vezina — 9. te, ezav, fca — 10. elita, smint — 11. polom, cekin.

Rešitev čarobnih kvadratov

- A) 1. —, 2. izak, 3. nato, 4. okop;
B) 1. dvor, 2. —, 3. Onck, 4. roka;
C) 1. sova, 2. Obr, 3. —, 4. Arau;
D) 1. krov, 2. Rozl, 3. oson, 4. —.

Rešitev številnika

a) dobiček, b) omotica, c) medicar, d) oko, e) d) Veronov, e) Italija, f) nikotin, g) Arabija, — domovina — karavana.

Rešitev čarobnega lika: 1. kap, 2. Kocen, 3. macaron, 4. pesem, 5. nem.

„Oj predpust, ti čas presneti...“

Med vsakdanjimi novicami v dnevnih kar mrgoli poročnih oznanil. Predpust je čas veselja, zabav, maskerad in — porok. Marsikatero dekle se še ni odločilo, ali je pa prav na razpotju: ali naj se letos poroči ali ne? Če bi poslušala nasvete vseh stricev in tetk, ki mislijo, da imajo pravico vtikati se v njeno zasebno življenje, bi postala odločitev še težja. Tudi nasveti mater so včasih nekoliko pristranski, čeprav dobronamerni. Še zmerom je namreč dovolj takšnih mater na svetu, ki uče svoje hčere: »Nikar ne bodite neumne, ljubezen ni nič, denar je vse.«

Ali je res tako? Kljub nevarnosti, da se bo marsikatera starejša bralka jezila, ko bo brala te vrstice, moram poudariti: ni res! Ne trdim, da je ravno narobe, pač pa je drugače, vseeno za spoznanje drugače.

Mnogo ljudi poznam. Takšne, ki žive v srečnih zakonih in takšne, ki žive v tako imenovanih nesrečnih zakonih. Tudi ločenci in ločenke so med mojimi znanci. Pogosto sem se že pogovarjala s svojimi znanci o ljubezni, o zakonu in o drugih perečih problemih, ki nastanejo v zvezi z zakonom. Poglobila sem se v njihovo življenje in mišljenje, kajti zanimalo me je doznati, zakaj se nekateri sicer izvrstni ljudje med seboj ne razumejo, med tem, ko žive drugi, vse bolj povprečni ljudje v kar najlepši slogi.

Zelo idealni, nekoliko zanesenjaški ljudje se navadno poročijo samo iz ljubezni, ne glede na gmotne razmere, ki v njih žive. V zakonu pride pa toliko gmotnih pretiskunjev, posebno če se kmalu roče otroci, da morajo imeti ti ljudje razen svoje ljubezni še zelo energijo, da stisnejo zobe in

potrpe, dokler se razmere ne izboljšajo. In ker je dandanes malo ljudi s tako železnimi živci, se prav zakoni, sklenjeni v prvem poletu ljubezni, navadno že v nekaj letih skrhajo.

Se huje je s tistimi, ki se može samo zaradi denarja. In če mi bodo nekateri še tako ugovarjali, prepričana sem, da v golim razumskem zakonu, brez obojestranske ljubezni, ne more biti sreče. Denar daje udobje, razkošje, ne daje pa zaupanja ne prijateljstva. In če vsaj teh dveh čustev ni med dvema zakoncema, zakon ne more biti srečen. Zakoni, sklenjeni samo zaradi denarja, dožive slej ko prej katastrofo.

Najidealnejši bi bil pač zakon, kjer bi bilo dovolj gmotnih sredstev in dovolj ljubezni. Od nas samih je odvisno, ali se približamo temu idealu, še preden se poročimo. Nikar se ne žrtvujte družinam na ljubo in nikar se brez sleherne ljubezni ne prodajajte bogatim moškim, ki jih ne ljubite! Nikar se ne prenačite in ne poročite se kar tjavdan, kajti namen zakona je, da zveže dva človeka za vse življenje, ne pa samo za nekaj trenutkov uživanja. Prav povprečni ljudje, ki niso tako zanesenjaški kakor nekateri mladi idealisti, to prej doumejo in znajo tudi v ljubezni nekoliko potrpeti. Zato se poročite šele tedaj, kadar imajo dovolj gmotne podlage za spodoben zakon. Zato pa v njihovem življenju tudi ni posebnih katastrof in zato so ti zakoni na splošno najbolj srečni.

Kako se boste torej odločili v letošnjem predpustu? Rekla bi: v vaši odločitvi naj bo dosti srca, pa tudi šepec pameti! Saška

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere
Četrtek: Telečja obara, kruhovi cmoki. Zvečer: Rižota, solata.

Petek: Fižolova juha, kisló zelje, krompirjev pire. Zvečer: Fižolova solata, čaj.

Sobota: Goveja juha s fretatnimi rezanci, govedina, pražen krompir, zeljnata solata. Zvečer: Jetra v omaki.

Nedelja: Zelenjavna juha, svinjska pečenka, krompirjevi svaljki, pesa. Zvečer: Krompirjev golaž.

Ponedeljek: Kislá repa, ajdovi žganci, krvavice. Zvečer: Mlečni zdrob.
Torek: Prežganka, polpeti, krompirjeva solata. Zvečer: Palačinke, kompot.

Sreda: Goveja juha z jajčno kašo, čebulna omaka, krompirjev pire, govedina. Zvečer: Zeljnata kaša.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Goveja juha, mesni cmoki¹, špageti, kuhana ohrovtova solata. Zvečer: Palačinke z marmelado, lipov čaj.

Petek: Polenovka v omaki, krompirjev pire, piškotni zvitek z marelično marmelado. Zvečer: Pikantni sirovi obloženi kruhki², kislé kumarice, kava.

Sobota: Zelenjavna juha, polpeti iz mešanega mesa, čebulna omaka, pražen riž. Zvečer: Rižev narastek z malinovo polivko, čaj.

Nedelja: Goveja juha, telečje zadržnice, krompirjevi kifeljčki, pesa v solati, rumova torta, figov kompot. Zvečer: Govedina od opoldne v omaki³, pečivo, črna kava.

Ponedeljek: Segedinski golaž, sirovi štruklji. Zvečer: Safalade z jajci⁴.

Torek: Kislá repa s krompirjevim nirejem, prekajena rebrea. Zvečer: Jajca v gorčični omaki⁵, zdrobovi cmoki, čaj.

Sreda: Ješprenček s prekajeno svinjino, rozinovi štruklji. Zvečer: Ocvrti priželje, krompirjeva solata.

Pojasnila:

¹Mesni cmoki: V skledi zmečkajte pol kile olupljenih jetrnih klobas, pri-mešajte eno jajce, dve žlici moke, nekaj soli in sesekljane peteršilja, dobro premešajte. Zajemajte z žlico in novaljajte posamezne, za oreh debele krogljice v moki in jih skuhajte v slani vodi. Medtem pa pripravite za žlico presnega masla ali masti, 2 žlici moke, nekaj žlice vina, če ga imate, in tako pripravite belo omako, dajte vanjo kuhane emoke in jih postavite na mizo s špageti ali rižem.

Nogavice perilo dežniki

v najboljši kvaliteti, po tovarniških cenah, v prodajalnih tovarne

VIDMAR

Prod škatle 19
Prešernova ul. 19
Gosposvetska 2
Tyrševa 5, Palača „Slavija“

Zlatorjava volnena obleka — ena zadnjih modnih novosti. — Tesno se prilagajajo životek je spredaj urezan v konicu, krilo je pa nekoliko zvončasto. Letos tako priljubljeni bolero je pošit z nizkim krznom. Na naši sliki opazite še eno novost: čudno novo pričesko, ki spominja na pričeske eskimskih lepotic.

Veliko zdravja... Veliko zdravja... Veliko zdravja...

Ob novem letu vam vsi znanci in prijatelji poleg sreče žele veliko zdravja, veliko zdravja, veliko zdravja... To je vse lepo in prav, toda dobro veste, da so vse želje brezplodne, če sami ne boste poskrbeli za svoje zdravje. Zato vam svetujemo, da vsak mesec žrtvujete tri dni in jih posvetite svojemu zdravju. In sicer takole:

En dan v tednu posvetite svoji prebavi. Dobro je, da imate zmerom prebavo v redu, toda en dan v mesecu posvetite popolnemu izčiščenju. Zato imate dosti pripomočkov. Tisti dan si privoščite različnega sadja in kakšen sadni sok ali pa kakšno čistilo. Vsak organizem zahteva pri tem svoje, zato upamo, da ste že preizkusili, kaj vam najbolj koristil.

Naslednji dan pa posvetite negi svoje kože. Nešteto krat smo že poudarjali, da je zdravje lepota. V tem primeru to velja bolj ko v katerem koli drugem. Zato si na primer v soboto zvečer vzemite nekaj časa za nego svojega obraza. Najprej si obraz skopljite v pari in si ga nato splaknite z mrzlo vodo. Nato si iztisnite prav vse zajedavce, do poslednjega. Namažite se z dobro masno kremo in jo obdržite na obrazu kakšnih dvajset minut. Obrišite se z vato in si napravite masko. Stepite beljak enega jajca in dodajte dve do tri kavne žličke presnega mleka in nekaj kapljic tinkture benzoe. Namažite si s tem obraz in ležite za kakšno uro in ostanite popolnoma negibni. Naposled si masko izmijte z mlačno vodo. Imeli boste mehko in svežo polt in tudi najmanjše gubice, ki so vas poprej motile na vašem obrazu, bodo popolnoma izginile.

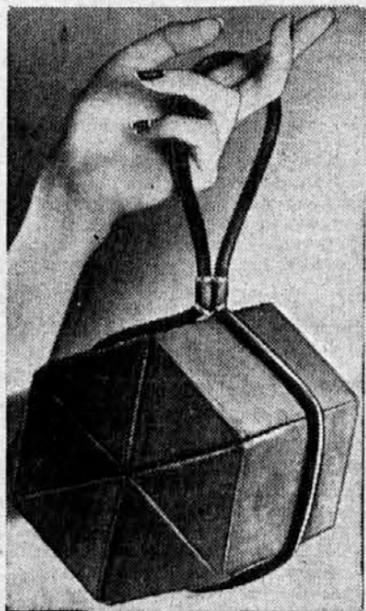
Nedeljo posvetite celotni negi svojega telesa. V prvi vrsti se zjutraj spočijte in osvežite s toplo kopaljo, kar je tudi začetek nege vaših rok in nog. Za to nego je posebno prikladno, če ste lahko dva dni v postelji. Seveda boste rekli, da nimate časa. Toda morebiti se bo že našel kakšen dan. Za tiste pa, ki sploh ne morejo prebiti dveh dni v postelji, svetujemo tole:

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvršl

Matek & Mikeš

LIUBLJANA, Frančiškanska ulica

Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

Tale praktična torbica ima dovolj prostora za plinsko masko in za vse potrebščine, ki jih nosijo s seboj pariške dame. To je tudi njen namen. Parižanke namreč kljub vojni in satenitvi nikakor ne zanemarjajo svoje zunanosti in izbirajo pred vsem praktične modne drobnarije.

Prvi dan: takoj ko vstanete, popijte sok ene pomaranče. Kakšne pol ure pozneje kavno žličko magnezijevega mleka, razredčenega v kozarcu vode. Pol ure na to spet sok ene pomaranče, čez pol ure spet razredčeno magnezijevo mleko in tako dalje toliko časa, dokler niste zaužili razredčeno magnezijevo mleko petkrat. Zvečer si po možnosti izperite črevesje. Naslednji dan se držite istega postopka, užijte pa samo tri žličke magnezijevega mleka. Zvečer si spet izperite črevesje.

Naslednji dan, po končani notranji negi, se ne vržite ko setradan volk na vse mogočo hrano; po možnosti pijte zjutraj kakšen rastlinski sok in jejte sadje, opoldne pa nekoliko lahkega pečene mesa in zelenjave. Svetujemo vam pa tole: bolje je enodnevno temeljito »čiščenje« kakor pa dvodnevno polovičarsko. Od tega nimate niti pol toliko koristi.

Nega nog ni nepotrebna kakor bi nekateri mislili. Znana je ženska slabost, da rade nosijo premahne čevlje, zato ni nič čudnega, da se jim naredi kurja ocesa. Te je treba potlej pozdraviti doma ali se pa zaupati pedikerju, da vam jih odstrani. To je zelo koristno za vaše zdravje, kajti vaša hoja bo potlej spet prožna in lahka, kar je velike važnosti za mladost. Zenska, ki nima zdravih nog, se hitro utruji, je na cesti zmerom slabe volje in postaja vse grša...

Dan ali dva, ki ste ju preživeli v naravi, pri športu ali pa kratko in malo na sprehodih, vam bosta ohranila fizično in duševno ravnotežje. In tega ravnotežja ne smete pogrešiti.

Če hočete biti prijetna in prikupna ženska, morate skrbeti za svojo pričesko. V tem primeru je fizični vpliv na moralnega izredno velik. Če na ženski pričeski pogosto vidite, kakšna je ženska: uravnovešena, mirna, rečna ali pa razburljiva in celo melanholična. Zato določite dan ali dva v mesecu, ko greste k frizerju in spravite v red svojo pričesko. Če se boste držali reda tudi v tem pogledu, bo to zelo dobro vplivalo na vas.

Razen tega si vsaj dvakrat na leto privoščite pregled vaših zob pri zobozdravniku, saj veste, da od boleznih zob izvirajo neštete druge bolezni. Po možnosti enkrat ali dvakrat na leto stopite tudi k splošnemu zdravniku, da vas temeljito preišče, čeprav se popolnoma zdrave počutite. In če si od časa do časa, morebiti dvakrat na leto, privoščite še obisk pri specialistki za nego obraza, bosta vaše zdravje in vaša lepota popolni. S tem pa sami, mišlim, dobro veste, kaj ste dosegli.

Ženske vojujočih se držav so pripravljene dan in noč

Pred vojno — do nedavnega je to pomenilo še do leta 1914 — je imela ženska pred spanjem edino dolžnost, da je izmila šminko z obraza. Zdaj imajo pa žene v vseh mestih vojujočih se držav, kjer neprestano pričakujejo tuljenja sirene, ki raznanja letalski napad, že pred spanjem toliko dela, kakor so ga imele prej zjutraj. Ta opravila se pa nikakor ne nanašajo samo na njihovo lepoto in eleganco. Narobe, to je prava organizacija, da

klenice s toplim čajem ali kavo — kjer jo imajo. Zavitek biskvita in nekaj sadja dopolnjujeta rezervno hrano. Majhna ročna lekarna, knjiga ali časopis se skupaj s plinsko masko, termovko in biskvitom spravi v veliko torbico in postavi v predsobo, da je zmerom pri roki. Poleg tega pripravijo še za vsakega člana po eno toplo odejo, ki dobro služi v hladni kleti.

Sele ko je to gospodinjsko delo opravljeno, pride na vrsto lepoticenje. Očiščene čevlje brez kopit postavijo pred posteljo. Prav tako zložijo na stol poleg postelje tudi obleko in perilo. Vse mora biti zloženo tako, da se lahko čim hitreje oblečejo. Žene, ki si same navijajo lase, delajo to podnevi. Pred spanjem lase samo počesejo in zavežejo z mrežo, ki jo takoj snamejo, kakor hitro sirena zatuli. Šminko kljub temu izbršejo zvečer z obraza, znova se pa šminkajo v zaklonišču.

To so nove dolžnosti gospodinj v tej vojni. Katera kaj zanemari, se bo kmalu kesala.

Pred dvema mesecema je bila neka dama v Berlinu in se je po polnoči znašla v kleti, ki služi kot zaklonišče pred zračnimi napadi. Takoj je vedela, katere žene so odšle zvečer spat tako kakor v mirnem času in katere ne. Nekatere niso bile popolnoma nič pripravljene za primer letalskega napada. Prišle so v zimskih plaših, ogrinjenih čez nočne srajce, obute v copate in nepočesane. Neki gospod je bil v površniku, izpod katerega so gledale progaste hlačnice pidžame, na glavi je imel pa klobuk. Seveda je tako izzval pozornost tistih, ki so prišli dostojno oblečeni.

Moderna žena vojujočih se držav, ki toliko časa posveti svoji lepoti in svoji zunanosti, se je sprizajnila s tem, da smrt zaradi strupenih plinov ali bomb ni slavna. Nikakor pa noče napada iz zraka počakati manj lepa kakor je sicer.

Okrasje naših babic je spet moderno

S prihodom zime nastane v ženski modi velik preobrat. Morda boste pozimi hodile na izprehod v mesto, morda boste šle v gledališče, na koncert, ali na kakašno drugo zabavo. Na večerne zabave bomo nosile večerne obleke, ki jih bomo okrasile z ustreznimi okrasji.

Za letošnjo zimo je glavno načelo pariških modnih hiš: zenskost in skromnost! Obleke iz tafta, zameta, ali vzorcaste svile, iz volnenega blaga ali iz angorskega blaga, okrašene z belimi ovrtniki, vstavki, naborki, čipkami ali cveticami, ki jih prav zdaj tako priporoča pariška moda, spominjajo na pozabljene obleke naših mater in naših babic.

Morda imate na podstrešju kovčeg s starimi oblekami? Prav zdaj je čas, da te stare obleke, na katerih boste prav gotovo našle nenavadne vzorce, prikrojite po najnovejši modi. Vzorec teh oblek, kakovost, čipke in naborki so danes še prav tako priljubljeni kakor njega dni.

Tudi pas je zelo važen okras novih oblek. Lahko je iz usnja, ološčene usnja ali iz trakov. Gotovo se še spominjate na razkošne pasove, ki so jih nosile naše babice. Nova moda ni prav nič drugega ko ponavljanje mode iz leta 1900. Za najnovejše obleke lahko tudi uporabimo staro okrasje naših babic. Takšni uporabni okraski so: zaponke, prstani, uhanj, trakovi, zapestnice.

Tudi prenovljene starinske vaze, stari okvirji za slike, svečniki in razne druge drobnarije so zdaj spet v modi. Namestimo jih v stanovanja, kajpak pa ne v sobe z jeklenim pohištvom.

Kroj modernega perila ustreza kroju obleke

Modernemu kroju oblek so se prilagodili tudi kroji modernega perila. Kombinirane so zgoraj prilagode životu, spodaj so pa zvončaste, tako kakor obleke. To pa še ni vse. Pri krojenju modernega perila tudi pazimo na to, da ne bo oviralo pri delu. Zadostno širino čez prsi dosežemo z majhnimi gubicami ali pa z naznotraj vštiti naborki v pasu.

Moderne kombinirane se odlikujejo ne samo po praktičnem in zanimivem kroju, temveč tudi po okrasju in tvorivnosti, iz katerega so sešite. Najpriladnejše tvorivo za moderne kombinirane je svila, črpe de chine in črpe satin. Še najpriladnejši okras za kombinirane so še zmerom čipke. Kombinirane se s čipkami konča zgoraj, pogosto pa se nadaljuje tudi po sredi životka.

Razen kombinirane so še zmerom v modi hlačne kombinirane. Hlačne so spodaj

okrašene z istim okrasom kakor je kombinirana zgoraj. To se pravi s čipko, pogosto v zvezi z vezanjem ali pa samo vezanje.

Vezanje je zelo preprosto: po večini so samo majhne pike, izvezene s svilenim nitjo iste ali nasprotno barve. Tako uvezemo na rožnato svilo sinje pike, na sinjo svilo pa rumene ali rožnate. Opaziti je tudi majhne lističe, zvezdice ali prav majhne in preproste cvetlice, vse pa izvezene polno, brez luknjice.

Priljubljeni okras modernih kombiniranih in hlačk je obšivek iz svile iste kakovosti, a nasprotno barve. Obšivek mora biti prav ozek in fino izdelan. Vezemo potlej s svilo iste barve.

K isti garnituri kombinirane in hlačk spada tudi spalna srajca. Moderne spalne srajce so dolge do pete in zelo elegantne, skoraj kakor večerne obleke. Rokava sta navadno kratka. Čipke, čipkasti vložki, vezene pike, vejice in cvetlice so glavni okras spalnih srajc, pač pa v skladu z garnituro kombinirane in hlačk.

Lahko rečemo, da dnevno in nočno perilo ni bilo še nikoli tako nežno in ljubko, hkrati pa tako preprosto kakor je zdaj. Pri modernem perilu, kakor že rečeno, igra glavno vlogo tvorivo samo, šele potlej pa okrasje.

Lep in praktičen telovnik, tako preprost, da si ga brez težav lahko sami ukrojite. Posebno praktičen je zato, ker ga lahko pripnete na gumbe, prišite na obleko. Telovnik na naši sliki je iz svetlozelenega baržuna, kraj je pa posebno prikladen tudi za bel telovnik, ki ga je treba večkrat oprati.

Ogrinjalo iz temnega suknja, pošito s perzijskim krznom, je narejeno v obliki vojaških ogrinjaj z visokim ovrtnikom in širokimi rameni in služi namesto plašča. Ogrinjalo je bolj praktično kakor se zdi na pogled, kajti nosimo ga lahko podnevi s toplo obleko iz istega tvoriva ali s kostimom, zvečer pa k večerni obleki. V Parizu so letos ogrinjala zelo priljubljena.

V Parizu nosijo...

...na črnih oblekah bele garniture iz naborkov, vstavkov in zapestij iz belega pikeja.

...krila, obrobljena z ozkim trakom iz astrahana tako, kakor smo poleti nosile krila, obrobljena s čipkami.

...klobuke iz klobučevine, okrašene z baržunom.

...kratka krznena ogrinjala.

...baržunaste bluze, ki segajo čez krila.

...kostime z dolgimi jopicami, ki jih zapenjajo z vrsto majhnih gumbov.

...plašče iz zameta s krznenim pasom in majhnim ovrtnikom.

...namesto torbic mufe iz moareja in krzna.

...kovinaste torbice, ki jih obesijo kar na pas.

...triletinske športne plašče iz kockatega blaga s kapuco.

...deljene obleke iz angorskega jersaya.

...temne nogavice.

...čipkaste čepice, ki jih pod brado zavežejo z veliko pentljo.

...žametasta ali volnena ogrinjala, ki jih nosijo popoldne.

...pri majhnih klobučkih mrežo, ali pa čipke, ki segajo čez lase.

ŽENSKI RAZGOVORI

P. F., Ljubljana: Na vaše vprašanje glede strojenja zajčjih kožic vam radi odgovorjamo. Kar se tiče bele soli, drži to, kar so vam že v lekarni povedali. To je seveda navadna kuhinjska sol za razliko od rdeče soli. Sadro (gips) dobite v vsaki trgovini z barvami. Lesni pepel je pač navaden pepel, ki ostane od drv. Kakor je v članku napisano, se lahko poslužite sadre ali pa pepela. Oba imata isti učinek. Če navodila za strojenje zajčjih kožic veljajo tudi za strojenje drugih kožic, ne vemo zanesljivo, menimo pa, da bi navodila utegnili s pridom porabiti za strojenje kakšnih mehkejših kožic, kakor na primer jančjih ali podobnih. Želimo vam veliko uspeha pri strojenju!

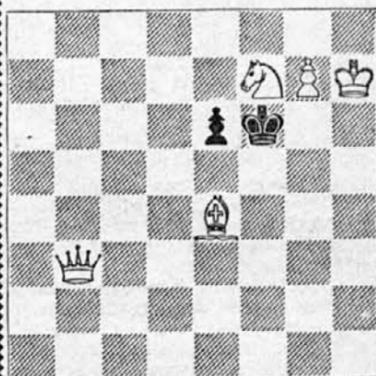
ČIST BEL OBRAZ

v 10 dneh z uporabo FEMINA kreme proti PEGAM. Suha ali mastna 20' - din. Po povzetju pošilja: PARFUMERIE BALOG — STARJ BEČI, Dunavska banovina.

ŠAH

Problem št. 5

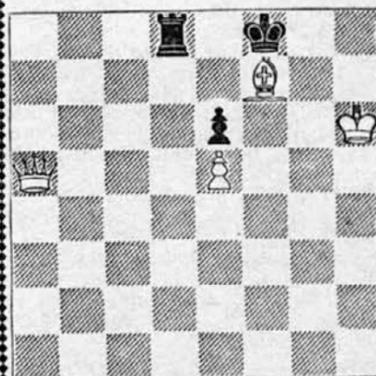
Sestavil H. v. Gottschall (1892)

Mat v 2 potezah (B 58)

Problem št. 6

Sestavil Samuel Loyd (1859)

Mat v 3 potezah (B 78)

Klasična kratka partija

Dunajska igra (London 1910)

Beli:	Črni:
1. e4	e5
2. Sc3	Sc6
3. Lc4	Lc5?
4. Dg4	gb? (Lf8)
5. Dg3	Sf6
6. Sge2	d6
7. d3	Sh5
8. Df3	o-o? (Le6)
9. Lh6	Sg7
10. h4	Le6
11. Sc5	Lx d5
12. Lx d5	Kh8
13. h5	g5
14. Dg4	f6? (Df6)
15. f4!	ef
16. Sx f4	Sd4 (Se5)
17. Sg6 šah	hxg
18. hxg z nevdržnim matom.	

(H 64)

Šahovska kombinacija

pozicija iz partije Reti-Tartakover (1913.)

Po potezah: 1. e4 c6, 2. d4 d5, 3. Sc3 dxe4, 4. Sxe4 Sf6, 5. Dd3 e5, 6. dxe4 Da5 šah, 7. Ld2 Dxe5, 8. o-o-o

je sledilo: 8. ... Sf6xe4? 9. Dd3-d8 šah!! Ke8xd8 10. Ld2-g5 šah Kd8-c7 11. Lg5-d8 mat. all pa: 10. ... Kd8-e8 11. Td1-d8 mat.

Rešitev problema št. 4

1. b2-b3 Kf3-e3 2. Ta4-d4! kar koll 3. Da2-d2 all Td4-d3 mat. 1. ... Kf3-g3 2. Ta4-h4! kar koll 3. Da2-h2 all Th4-h3 mat.

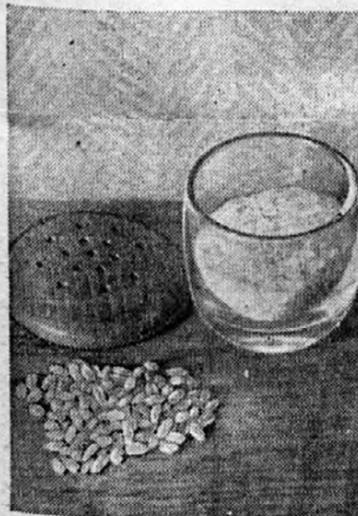
ODISAN PASTA za higijensko nego ust in zob. ODISAN PASTA je antiseptična, razkužljiva in dezodorirna ustna voščenka. ODISAN PASTA izvanredno čisti zobe in preprečuje nastajanje kamna. ODISAN PASTA s svojo izvrstno aromo zelo prijetno osvežuje ustno duplino.

Dobliva se v Drogeriji Gregorič LJUBLJANA

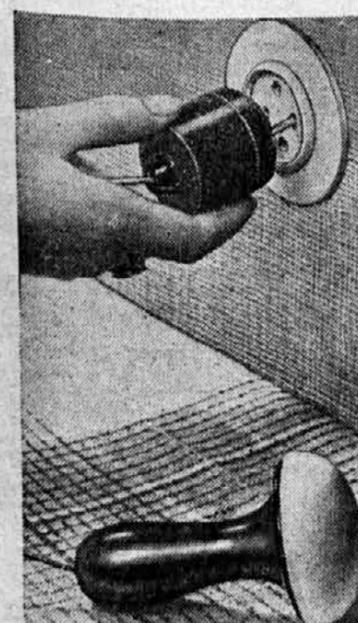
bi bila vsa hiša in njeni prebivalci sleherni trenutek čim bolj pripravljeni na zračni napad.

Ze v prvem mraku, ali kakor se glasi zapoved, ob sončnem zahodu, morajo zatemniti vsa okna in šele potem prižgati luč. Pred vhodna vrata postavijo veliko vedro vode za primer požara. Nato pa glede na število družinskih članov napoinijo termske ste-

Praktični nasveti

Marsikatera gospodinja se je naibže že jezila zaradi zamašenega solnega sipalnika. Sol se nad vse rada sprime; najbže pa še ne veste, da to preprečite, če stresete vanjo nekaj zrnat riza. Tako se ne bo sprjela in se bo rada sipala skozi luknjice.

Zadnja novost na področju gospodinjskih pripomočkov je prav zanesljivo električna »gobica« za kranje nogavic. Če jo vključite v električni tok in če jo vtaknete v nogavico, bo jasno pokazala, kje so nogavice že obrabljene. Tako jih lahko zakrpate poprele, preden so uničene. Novost je posebno praktična v današnjih časih, ko moramo nogavice še posebno varčevati.

17. nadaljevanje

»Prijatelj, pozabljaš, da tudi ti nisi izbiral besed, in kadar se je ta tvoj ognjeviti nasprotnik obrnil k Orani, so postale njegove besede nenavadno nežne, njegove sršee oči so pa pričele božati in rotiti. Vidiš! Čutim, da se je ta človek na prvi pogled zaljubil v Orano. Ali je to tako čudno, če je tako lepa?«

»To je res... Upajva, da je tako, kakor ti praviš. Če jo ljubi... No, bomo videli!«

»V ljubezen zaupam, ljubi moj,« je pogumno dejala gospa Cadreronova. »Pravijo, da ljubezen gore prestavlja.«

Graščak to pot ni odgovoril. Morda je preslišal te poslednje ženinine besede, morda so mu misli uhajale daleč, tja v daljnjo bodočnost... Dolgo sta oba molčala. Na posledje je ta robati mož skoraj sanjavo dejal:

»Dobro, videli bomo. Informiral se bom o tem špancu. Če bom izvedel, da je lahko živ, morda celo nepošten, bom prisilil svojo hčer, da se loči od njega. Če bom pa slišal, da je pošten, spodoben človek, ga bom skušal vpeljati v svoje podjetje.«

Ni še prav dokončal, že je njegova žena planila v jok. A to pot je jokala od veselja.

Zdaj je bila vrsta na gospodu Cadreronu, da je pričel tolažiti svojo ženo.

»Nikar, nikar, ljuba moja. Poriri se! Zdaj vidiš, da nisem divjak in da tudi jaz ljubim našo Orano. Vse, kar zahtevam od nje in od njenega moža, je dovoljenje, da smem beti nad njo in njeno bodočnostjo. Peklo bi me, če bi ju videl v tiski! Rad bi, da bi oba bila srečna! To je vse, kar si želim!«

Gospa se je nasmehnila in si otrla solze. Zdaj je spet spoznala svojega moža, dobričino, ki mu je bila vse življenje prva zapoved: misliti na srečo Orane!

XXX

Med tem ko sta se gospod in gospa Le Cadreronova pogovarjala o bodočnosti Orane in njenega moža, sta se mlada zakonca peljala v vlak proti Parizu.

Na smolo je bil njun oddelek prenapoljen, tako da se nista mogla pogovarjati o osebnih zadevah. Mladi španec se je obrnil k svoji ženi in opravičujoče dejal:

»Nisem upal, da vas bom dobil tako kmalu. Oprostite, da nisem rezerviral posebnega oddelka za naju; bal sem se pač, da se bom vračal sam...«

Orana — srce ji je bilo še polno žalostnega slovesa — je zmajala z glavo. Bilo ji je tako vseeno, ali ima ta trenutek malo več ali malo manj udobja. Zdaj je bilo zanjo važno samo to, da se je z vsakim obratom koles vse bolj oddaljevala od svoje rodne hiše, odhajajoč s svojim možem v neznano, negotovo bodočnost.

V kakšno stanovanje, v kakšno okolje jo pelje njen mož? Nešteto vprašanj jo je mučilo, nešteto vprašanj, ki jim ni vedela odgovora.

Moreno jo je vprašujoče opazoval. Zbala se je, da je uganil njene misli. Plaho se mu je nasmehnila.

»Nikar se ne vznemirjajte,« je rekla čez čas, »prav dobro mi je. Tudi vam ni nič boljše ko meni, kaj ne? Potlej moram biti tudi jaz zadovoljna.«

»Hvaležen sem vam za te ljubeznive besede,« je tiho odgovoril. »V tem trenutku so mi dragocenejše, kakor utegnete misliti.«

Na tihem se je v začetku nekoliko bal, da se bo mlada žena naposled le premislila. Kaj naj bi ji rekel, kaj naj bi storil, če bi se na lepem na tej ali oni postaji spomnila, da bi se rada vrnila domov? Ali naj ji to odsvetuje, ali naj ji dokazuje, da ima do nje pravico? Ali ni bil prav pred nekaj urami dejal, da zanj tudi ta nerazdružljiva zveza ne bi imela pomena, če se Orana sama ne bi odločila zanj? Sama vprašanja, ki jim ni vedel odgovora.

Želel si je, da bi bil sam z njo v tem oddelku, da bi lahko z nekaj tolažicami, toplimi besedami zabrisal tisto neznano, grozeče, ki se je vsililo med njo po tem nenadnem, žalostnem slovesu od doma.

Vroče si je želel, da bi bila že vendar sama, toda spričo novih popotnikov, ki so na sleherni postaji vstopali v vlak, se je morala njegova želja umakniti kruti resničnosti. Vzvel je torej iz žepa nekaj časopisov in jih ji ponudil.

Orani je bilo vse preveč hudo pri srcu, da bi mogla pazljivo brati. Raztreseno je listala po neki reviji, samo da ne bi užalila svojega moža, hkrati so ji pa misli uhajale v preteklost. V reviji je videla nekaj zanimivih slik o Parizu, o velemestu, kjer bo odslej živel. Morda bi se kakšna druga žena veselila na samostojno življenje v vedri, elegantni francoski prestolnici; ona, Orana je bila še

vse preveč mlada in plaha, da bi mogla misliti na to življenje z veseljem in brez skrbi.

Doslej je pač živel v Jachèresu, sama med svojimi. Ni bilo prešerne zabave v tem idiličnem gnezdecu, to je res, prav tako pa tudi ni bilo vznemirljivih dogodkov, nikakršne skrbi za življenje, nikakršnega razburjanja. Življenje je teklo mirno in sončno, kakor Loira med zelenimi bregovi njihovega posestva...

Zdaj se je pa na lepem znašla pred grozečim vprašanjem: Kaj bo jutri?

Ali se bo mogla navaditi na samotno življenje daleč od rodne hiše, daleč od ljubljenskih staršev? Kaj je dejala? Na samotno življenje? Ali ne bo živel ob strani svojega moža?

Pogledala ga je od strani. Zdel se je ves zatopljen v časopise, kakor da zanj ne bi bilo druge stvari na svetu. Bil je tih in mračen. Na lepem je začutila pekočo radovednost, kakšen je prav za prav ta njen mož...

Ali jo bo razumel, on španec, njo Francozinja? Ali ji ne bo nikoli očital očetovih besed, njegovega sovražnega sprejema? Bilo je res škoda, da se je oče tako razburil in tako razžalil njega, ki bo morala odslej deliti z njim svoje življenje, če bo hotela ali ne...

In potlej je bil med njima še spomin na tisto prvo noč v Barceloni. Ali je ona kriva, če še do tega dne ni pozabila te bridke preizkušnje?

Ali bo njen mož lepega dne vendar razumel, da je sicer po božjih in človeških postavah tisto noč ravnal pravilno, da je pa to ravnanje ubilo njeno deklisko dušo in ranilo njeno čast?

Morda se bosta pa vseeno bolje razumela, kakor zdaj slutijo? Ona ima dober namen. Ali je pa dober namen dovolj spričo strahu, ki se je je loteval ob misli, da je z vsakim obratom koles bliže njenemu skupnemu domu, in intimnemu življenju s svojim možem?

Tudi Moreno ni bilo posebno lahko pri srcu.

Sedel je zraven svoje mlade ženinice, na videz zatopljen v časopise in ne meneč se za ves svet. Toda dober opazovalec bi bil uganil, da se za to pretirano vneto za časopise najbrže skriva nekaj drugega. Morda zadrega? Morda strah?

In med tem ko je Orana s strahom mislila na življenje, ki jo čaka, so se tudi njemu podile misli no glavi brez pravega cilja in smisla.

Kako naj se vede do te osebe, ki tako tiho in mirno ždi zraven njega? Res, njegova zakonita žena je, toda njegova je postala v tako čudnih okoliščinah, da v nepopravljivost tega dejstva kar ni mogel prav verjeti.

Tam, v Barceloni ni bil prav nič v zadregi. Menil je, da bo morebiti

Ljubezen

ŠPANSKEGA ČASTNIKA

IZ FRANCOŠČINE PREVEDLA K. N.

Živel samo še eno noč in en dan; dalje takrat ni mislil. Živel je samo za tisti dan, samo za tisto noč. Tedaj od življenja ni terjal več, kakor da te kratke, zgoščene ure skupnega sožitja s to lepo žensko doživi kar najbolj globoko kar najbolj sladko. Na drugo ni bil pomislil.

Njegove misli so bile tedaj daleč od bodočnosti. In zdaj je na lepem ta bodočnost stopila predenj v vsej svoji resničnosti, in terjala, da se ji postavi v bran kot človek, ki zna brez strahu pogledati življenju v obraz.

Spet so mu misli poromale za nekaj ur nazaj. V duhu je gledal prizore, ki jih je bil pravkar doživel, kakor v filmu. Spomnil se je, kako dobro mu je delo spoznanje, da ga Orana ni pozabila ne zatajila.

In vendar se ga je v tem trenutku loteval neznan strah. Tesno mu je bilo pri srcu ob misli: Kaj bo dejala njegova mlada, razvajena žena o njegovem skromnem samskem stanovanju? Dve sobi s kopalnico, kuhinjska, kjer mu slu-

koliko krotiti svoje hrepenenje, bi bil poiskal Orano šele tedaj, ko bi jo mogel peljati v stanovanje, vredno graščakove hčere, v stanovanje z lepimi sobami, z balkoni in terasami, z izbranim pohištvom in vrtom, kjer bi lahko cvetlicam in nebu razkazovala svojo lepoto.

In tedaj se je spomnil, da pač ni upal, da bi hotela iti Orana z njim. Ni veroval v ta čudež, ki si ga je na tihem tako vroče želel. To pot so ga dogodki pač prehiteli.

Zdelo se mu je, kakor da bi vnoči slišal Oranine odločne besede:

»Dala sem svojo besedo. Jaz je ne bom prelomila, oče!«

Ob tej misli se je mladi mož zresnil. Orana je bila poštena, izpolnila je svojo obljubo. Zavedel se je, da mora biti hvaležen usodi, da mu je dala tako dobro in pošteno ženo.

In vendar je njegovo moško samoljubje žalila okoliščina, da je govorila njegova žena samo o dolžnosti in o dani besedi. Ali je ni res prav nič drugega vabilo z njim?

Bila je vendar njegova žena. In tista noč, ko je držal v svojem objemu in ji šepetal ognjevite besede ljubezni — ali ji ni tista noč nič pomenila? Ni mogel verjeti, da je prav tista noč ubila v njej čustvo, ki bi morda sicer živo vzplamtel v njenem srcu za plemenitega rešitelja.

Tedaj si je mislil, da je ne more nič več ločiti od njega, nič razen smrti. Zdaj je spoznal, da življenje bolj korenito loči, bolj pristransko kakor smrt. Ali ju ne loči zdaj vse: stan, družba, svet, predsodki, okolišče, ki v njem živi, vse tiste drobne razvadiče in navadiče, ki so za skupno življenje in za harmonijo v zakonu tako potrebne in važne?...

Spet jo je od strani pogledal. To pot je slonela na naslonjalu klopi, z zaprtimi očmi, kakor da bi spala. Silila se je k špancu, a Moreno je uganil, da bdi in da celo napeto premišljuje. Pokazala ni prav nobene potrebe, da bi se mu približala, da bi s toplo besedo, s smehljajem ogrela ledeno ozračje, ki je nastajalo med njima. Niti toliko se mu ni približala, da bi mu potožila zaradi neudobnosti te vožnje, da bi se mu pritoževala. Odločila se je bila najbrže, da bo skrila vse svoje občutke, da bo pred njim prikrivala vse svoje misli in želje.

Moreno je nehote globoko vzdihnil. Zaslutil je, da je drago plačal zadoščenje svojih trmi, da je graščaku Le Cadreronu proti njegovi želji odpeljal hčer.

Prav tedaj je po lučih, ki so vse pogosteje silile skozi okno vagona, uganil, da se vlak bliža Parizu. In še preden je doumel, kaj to pomeni, je vlak že vozil na pariško postajo.

Tiho je ponudil svoji ženi roko, da ji pomaga iz vagona.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

ga včasih skuha obed, to je vse njegovo kraljestvo.

In Orana? Ali ni njen oče dejal, da je vajena udobja? Kdor je videl salon v gradiču Jachèresu, je tem besedam prav rad verjel.

Pogledal jo je od strani. Imela je skromen, črn kostim; na bujnih plavih kodrih je pa čepelo eno tistih srčkanih pokrival, ki jih ne moremo prištevati h klobukom, ker so preintimna, in ne k čepicam, ker so ukrojena iz razkošnega blaga. Vseeno se mu je pa zdelo, da ima njegova žena dober okus in da ni posebno razvajena. Morenov pogled je zdrknil nekoliko niže, na njen drobni, zdaj nenavado blede obrazek. Pobešala je oči, okrog ust se ji je pa vilo nekaj otožnega, kakor da se bo zdaj zdaj spustila v jok. Zasmilila se mu je. Bila je še tak otrok! Hkrati se je pričel oštevat, da jo hoče kakor vrtnar cvetlico presaditi iz razkošnega vrta na pust travnik, kjer ni vajena ne podnebja ne zemlje.

Oh, kako je v tem trenutku obžaloval, da je ravnal tako nepremišljeno! Morda je za zmerom uničil njeno življenjsko srečo? Le zakaj ga je tako gnalo, da bi spet videl to žensko? Če bi mogel ne-

H.U.M.O.R.

Zanesljivo »Ali poznaš Brgleza?« »Kaj ga ne bi? Včeraj sem mu posodil sto dinarjev.« »No, potlej že vidim, da ga ne poznaš.«

Popolnoma jasno Oče: »Če imaš v enem žepu suknjiča petdeset dinarjev in v drugem trideset, koliko dinarjev imaš seboj?« Sin: »Potlej imam na sebi prav zanesljivo tuj suknjič.«

Lepa bodočnost Zaročenka: »Kajne, dragi moj, ko se poročiva, bova imela hišico?« Zaročenec: »Seveda, veš da ne bova takoj starovala v palači.« Ona: »Rada bi imela tudi tri služkinje.« On: »Oh, saj jih boš imela še več; vse, drugo za drugo.«

Če se dva premislita Ona: »Včeraj ste me prosili za roko, pa sem vas odbila. Pozneje sem se pa premislila.« On: »Škoda! Tudi jaz sem se premislil!«

Podedovana pamet »Či par ima petletnega sina. Ker sta otroka preveč razvadila, se očka in mamica pogosto pripravata zaradi njega. Nekoč vlikne oče v prepiru: »Zpomni si, da je moj sin pamet podedoval po menite.« Vidim, vidim,« odgovori žena. »Ze davno sem opazila, da je tvoja pamet nekam izginila.«

V nevarnosti

Krivokljun je sicer miren človek. Njegova družina je pa prava jata jastrebov. Nekoč ga je tako pretepla, da ga niti v bolnišnico niso hoteli sprejeti. Siromak se odloči, da bo družino tožil. Sodnik ga vpraša:

»Pravite, da vas je žena topla z lonci po glavi?« »Da,« odgovori Krivokljun. »Hči je pa na vas vrgla stol?« »Tako je!« pritrdi tožitelj. »Kaj vas je pa pripravilo do tega, da ste odšli iz hiše?« »Videl sem, kako je moj bratranec otipaval omaro.«

Moderna obleka

»Moj mož nikakor ni skop. Kar se pa tiče mojih oblek... Za tole obleko sem se morala dobesedno boriti, boriti, lahko rečem za sleherni centimeter.« »No, zdi se mi, da borba ni bila preveč dolgo trajna.«

Izkaznica

»Vaše ime?« »Jože Močan.« »Poklic?« »Boksar.« »Ali se lahko legitimirate?« »Seveda... Ali se hočete čez pet minut znajti na tleh?«

Pravilen odgovor

Neka gospodinja zliiva vodo skozi okno na cesto. Mimo pride stražnik in ji zagrozi: »Zapisal vas bom! Ali ne veste, da je prepovedano vodo zlivati na ulico?« »Da, gospod stražnik, zakaj pa včeraj niste plohe zapisali?«

Preskrbel se je

Režiser: »Ze včeraj sem vam rekel, da mi imate priti na oder v kočuhu. Ta prižor se vendar odigrava v Rusiji v najhujši zimi.« Ignalec: »Gospod režiser, žal kočuhu nimam, zato sem pa oblekel dvoje hlače.«

Skrbna mamica

»Preden te vzame, se mi bo vendar predstavil, ne?« »Mama, saj te je že videl in mi je rekel, da me bo ljub temu vzal.«

Dobro vino

Gost: »Ali imate še zmerom tisto črno dalmatinsko vino kakor zadnjic?« Gostilničar: »Da, gospod, bodite brez skrbi.« Gost: »Potlej mi prinesite kisló vodo.«

V šoli

Učitelj: »Če pustiš košček železa na dežju, Jurček, kaj se bo z njim zgodilo?« Učenc: »Zarjavel bo.« Učitelj: »In kaj bi se zgodilo z zlatom?« Učenc: »Izginilo bi.«

XXXI

Stanovanjce, ki je vanj Moreno peljal svojo mlado ženo, je bilo eno izmed neštetihi novih samskih stanovanj v okraju na Marsovem polju. Hiša je bila še nova in precej udobna. Stanovanje je imelo dve sobi, okusno opremljeni, snažni, toda za čudo hladni. Manjkalo je tistega osebnega čara, ki jo daje vsaki stvari živahna človeška nra. Vse je bilo lepo urejeno, in prav preprosto. Razvajeno žensko oko bi prvi trenutek opazilo, da manjkajo zavese, da bi bila soba vse prijaznejša, če bi stala na mizi vaza s cvetjem in če bi bilo kje nekoliko srčkanege nerada, tako značilnega za topla, domača stanovanja. Da, tem sobam se je poznalo, da jih urejuje sluga in da živi v njih človek, ki je bil dolgo vojak, ki mu ni do udobja in ki ne zna ceniti razkošja.

Moreno je videl, da Orana nekoliko presenečeno ogleduje njegovo domovanje. Opravičujoče je dejal:

»Spanija je zdaj revna, zato pač slabo plačuje tiste, ki so ji verno služili.«

»Zakaj mi to govorite?« je živo vprašala Orana. Priznala si je, da ji je kljub vsemu to mirno stanovanje bolj všeč kakor velike sobane z razkošnim pohištvom, ali pa kakor sobice, prenapolnjene z nepotrebnim, neokusno drobnarijo, z zmazki, ki jih je že večkrat videla v provincijalnih stanovanjih in ki jih je tako sovražila.

»Upam, da vas bom lahko kmalu popeljal v spodobnejši dom,« je tiho dejal njen mož. »Sprejmite moj dom, kakršen je: potrudil se bom, da bo kmalu večji in vsaj nekoliko podoben tistemu, ki ste doslej živeli v njem.«

»Saj je prav čeden,« je iskreno odvrnila mlada žena. Med tem so se pa njene oči ustavile na edini postelji v spalnici. Vztrepetala je. Ta pogled jo je spomnil na noč, ki jo je preživela ob strani svojega moža pred dobrim letom, na trenutke, ki so se tedaj kakor nož zarezali v njeno srce, da se še zmerom ni zacelilo.

Moreno je opazil njen prestrašeni pogled in čez blede obraz mu je šinila temna senca. Še preden j utegnil spregovoriti, se je že Orana živo obrnila k njemu in pogumno vprašala:

»Ali je tu samo ena spalnica? Kje bom pa jaz spala?«

Mladi španec je jo gledal tako očitajoče, da je zardela do ušes. Potlej je pa mirno dejal, skušajoč kar najbolj prikriti svoja vzburkana čustva:

»Ali želite lastno sobo, madame?«

Orana je spet zardela, ne vedoč, kako bi mu razložila to željo, da ga ne bi užalila. Hkrati se je pa zavedala, da bi bilo noro, pričeti staro igro iznova. Začela je v zadregi:

»Mislila sem... da bi bilo bolje, če bi se pourej nekoliko živela v to novo življenje... Ali me razumete? Ali ne bi kazalo?«

Zmanjkalo ji je besed.

»Kaj ste mislili?« jo je neusmiljeno vprašal.

»Da bi bilo za najino bodoče življenje primerneje, če ne bi takoj živela tako skupaj, tako intimno...«

Bila je rdeča kakor kuhan rak, ko je naposled le spravila te besede iz sebe.

»Kakor želite, madame.« Mladi mož je izrekel te besede vlijudno, brez senčice porogljivosti ali očitka, vendar se je Orani zadelo, da se je v njegovih očeh nekaj utrnulo, da je ugasnil sij upanja in pričakovanja, ki je še pravkar gorel v njih. Njegov blede obraz se je pod vranječnimi lasmi zdel še bolj blede in podoben negibni krinki.

»Ali sem se jaz tako obotavljial tedaj na Katalonskem trgu v Barceloni?« je z bridkostjo pomislil mladi španec.

»Ta soba bo vaša,« je potem počasi dejal. »Za nočjo se bom zadovoljil z divanom v sosedni sobi.« Orana je živahno oporekla: »Oh, ne! Bom jaz spala na divanu!«

»Prosim, vas, sešora, zadovoljite se z mojim predlogom. Ta soba je vaša. Uredite si jo po mili volji. Že jutri se bom pozanimal za kakšno primernejše stanovanje.«

Zahvalila se mu je s smehljajem, toda po zapetosti njegovega ponosnega obraza je uganila, da ga je pravkar bridko užalila, morda bolj, kakor ga je bil pred nekaj urami užalil njen oče z vsemi krutimi očitki.

Odrekla mu je bila zaupanje, edino, kar more dati ženska moškemu razen ljubezni. Hotela se je zavarovati pred morebitnimi presenečenji, toda udarila je na slebo in ni izbirala načina in besed. Na lepem je začutila, da je s svojo nerodnostjo še poglobila prepad, ki je nastal med njo in njenim možem po odhodu iz Jachèresa.

Ni utegnila dolgo premišljevat, ali je prav ravnala ali ne. Njen mož se je opravičil, da jo bo pustil nekaj trenutkov samo, potlej je pa odšel v predsojbe, kamor je sluga pravkar prinesel kovčege.

Iz dežele „sončnega cesarstva“

Japonska na novi poti?

Pomen preosnove japonske vlade. — Kdo prav za prav vlada na Japonskem? Vpliv armade in cesarskih svetovalcev na japonsko zunanjo in notranjo politiko

V obilici političnih dogodkov, ki malone s filmsko hitrostjo hite mimo nas, nikakor ne gre prezreti velevažnega dogodka na Daljnem Vzhodu, preosnove japonske vlade, že tretje v enem letu. Stvar smo sicer v velikih obrisih že prejšnji teden registrirali v našem političnem pregledu, vendar je prav, da si jo ogledamo še v podrobnostih.

Ce hočemo z vseh vidikov presoditi odstop prejšnje, Abejeve vlade in nastop nove vlade, ki ji predseduje admiral Jonaj, si moramo približe ogledati sedanje gospodarske in politične razmere na Japonskem. Vedeti moramo, da se občutita v japonskem notranjepolitičnem in zunanjepolitičnem življenju dva vpliva: vpliv skrajno imperijalistične in militaristične vojaške struje in pa vpliv zmernejše struje visokega uradništva, zastopnikov gospodarskega sveta in mornarice. Med tema dvema strujama je večno trenje. Prva struja je izrazito protiangliška in se zavzema za nemško-rusko-japonsko politiko, kakor jo je nakazala Nemčija s sporazumom s Sovjeti. Druga struja se pa po svoji ideologiji in politiki približuje anglosaškima velesilama.

Kritiko prejšnje vlade je sprožil vsaj od začetka se je tako zdelo — predvsem gospodarski problem. Letošnja žetev je bila pičila; vrrok letu mi bilo boljše iskati v pomanjka-

nost njegovega telesa pa omili njegovo fino oblikovani vzhodnjaški obraz, toda brez tistega večnega nasmeha, ki je lasten Japoncem. Nekemu francoskemu časnikarju, ki ga je hotel intervjuvati, je admiral Jonaj kratko dejal: »Ne maram politikov, torej tudi časnikarjev ne.«

Admiral Jonaj je zavezan v svojo mornarico, čeprav skuša mlade častnike po vsaki ceni odvrti od politike, ki jo vodijo njihovi kopenski tovariši. Bržkone so njegovi politični nazori dokaj drugačni kakor nazori njegovih prednikov na ministrskem stolu, toda današnji čas še ni primeren za velike izpremembe. Važno je pa vedeti, da se zdaj, ko je predsednik japonske vlade Jonaj, Japonska prav gotovo ne bo zapletla v nove politične pustolovščine, kakršne bi si želela Moskva in Berlin. In to je za zdaj pač najvažnejše.

Ob novi preosnovi japonske vlade in za boljše razumevanje psihe japonskega naroda ne bo odveč, če našim bralcem predstavimo najvažnejše činitele japonskega javnega življenja in japonske politike: japonskega cesarja, vplivne ljudi okrog prestola in armado.

Japonski cesar

Celo japonski cesar je človek, toda hkrati je tudi utelešeno božanstvo. Kot človek je in spi, ima svoje zasebno življenje kakor vsakdo drugi. Rodil se je; spočel je otroke; umrl bo. Toda vse njegove človeške lastnosti so ozarjene s sijem njegove božanstvenosti. Njegovo rojstvo, njegovo življenje in njegova smrt bodo samo epizoda v nekem kozmičnem, večnem procesu. Japonski cesar je božanstvo, zato je neskončno več kakor samo vladar države. On je država. Cesar in ljudstvo sta eno. Japonci menijo, da so vsi, ne samo cesar, potomci božanstev ali polbožanstev. Toda cesar je božanstvo, ki vlada, nekakšen oče, ki združuje vse ljudstvo v svojem vzvišenem, neosebnem in čudovitem bitju.

Spoštovanje in nedvomna, tiha vdanost, ki ju goje vsi poštene in patrijotski Japonci do svojega cesarja, je glede na sodobno politiko v svetu res nekaj svojevrstnega. Za nas, ki živimo na Zapadu, za nas Evropece utegne biti vse to kar nerazumljivo. Marsikdo se bo čudil japonskemu mističizmu, toda vedeti moramo, da mističizem ni vselej varanje samega sebe. Pogosto je to samo instinkt ljudstva, ki radevolje priznava pojave, ki si jih zgolj s pametjo ne more razložiti.

Japonsko ljudstvo zelo ljubi svojega cesarja, čeprav je le malo Japoncev, ki ga je videlo. Spoštovanje japonskega ljudstva gre namreč tako daleč, da sleherni Japonec ponižno pobeši oči, kadar se približa cesar ob kakšni posebni priložnosti ali v kakšnem svečanem sprevedu. Japonci svojega cesarja ne smejo gledati. Vzrok te sramežljivosti je mitološka vera, da osepšiš, če pogledaš božjega sina.

Slike cesarja so razmeroma redke. Navadno je obraz na sliki pokrit s celofanskim papirjem. Če se poda cesar na potovanje, morajo vsi Japonci na vsej poti zastriči okna. Prav tako ne sme nihče cesarja gledati od zgora in v dol. Stolpa pri novem političnem poslopu v Tokiu samo zato niso nikoli dogradili, ker so ugotovili, da bi bilo mogoče z vrhnje line videti konec cesarjevega vrta. Ko je bila nekoč v

nekem japonskem časopisu cesarjeva slika, je uredništvo svoje bralce posebej posvarilo, naj strogo pazijo, da ne bi časopisa obrnili tako, da bi slika gledala v mizo, ali da ne bi celo na časopis kaj postavili.

Zdravniki so se smeli pri zdravniškem pregledu dotakniti života očeta in deda zdanjega cesarja samo v svilenih rokavicah. Pravijo, da je moral dvorni krojač jemati mero za obleke iz spoštljive razdalje, potem je jasno, da se božjemu sinu obleke niso posebno podale. Znano je, da zdanji japonski cesar Hirohito nikoli dvakrat ne obleče iste obleke in tudi spodnjega perila ne. Porabljeno obleko podare nižjim uradnikom, in ti jo varujejo kot izredno dragoceno darilo, in je navadno ne nosijo.

Njegovo cesarsko Veličanstvo Hirohito je sto štiri in dvajseti japonski cesar, izvirajoč iz ene in iste dinastije. Leta 1924. se je še kot regent poročil s princeso Nagako Kuni, s katero ima šest otrok. Leta 1926. je zasedel japonski prestol kot vladar Japonske.

Povejmo najprej nekaj o njegovem imenu. Hirohito pomeni dobesedno: »velikodušen« in »vzvišen«. Zlog »hito« sme uporabljati samo kraljevska dinastija in razen nje nihče v vsej Japonski. V začetku svojega vladanja si cesar izbere novo ime. Doba, v kateri je vladal, se potem imenuje po tem novem imenu. Hirohito si je izbral razen svojega imena še pridevek »Shova«, kar pomeni — nekam čudno! — »Sijoči mir«. Leta na Japonskem potem štejejo po tem pridevku. Leto 1940. je torej »Shova 14«. Japonci cesarja nikoli ne imenujejo po imenu. Če govorijo o cesarju, pravijo enostavno: »Prestol« ali pa »Heika Denka«, kar pomeni Vzvišeno Veličanstvo. Po svoji smrti se vsak cesar imenuje »Tenno«, to je njegovo posmrtno ime.

Ze čisto majhni otroci se uče častiti cesarja po božje. Vsaka šola ima nekakšen spomenik s cesarjevo sliko. Preden se šolarji prično učiti, se z učiteljico vred globoko priklonijo pred cesarjevo sliko in nekaj trenutkov spoštljivo molče.

Ceprav se japonski cesar sam ne sme nikoli pritakniti denarja, je vseeno med najbogatejšimi ljudmi na svetu, da, v nekem pogledu je tudi najbogatejši človek. Njegova je vsa Japonska; vsa dežela pripada njemu. Kajpak je praktično japonska zemlja tudi last japonskega kmeta in posestnika, toda hkrati je tudi pravna last cesarja in njegove družine. Kajpak ima cesarska družina tudi latne dohodke. Točne višine teh dohodkov ni mogoče izvedeti. Dobro poučeni krogi pa vedo povedati, da je cesarska hiša tretje ali četrto med največjimi kapitalističnimi podjetji vsega cesarstva.

Lahko je uganiti, da je vladarjev vpliv, ali pa vpliv tistega, ki ima neposredni dostop do japonskega vladarja in pravico svetovati mu, ogromen. Ljudstvo se slepo pokorava vsemu in živi svoje trdo življenje v veri, da mora vsakdo doprinesiti svojo žrtev za Japonsko in za cesarja, ki v njem vsakdo vidi Boga in očeta vseh Japoncev.

Kdo vlada?

Po japonski ustavi iz leta 1889. ima japonski cesar vse bolj neomejeno oblast kakor pa kateri koli drugi »ustavni« vladar. Mikado ima najvišjo oblast nad armado in mornarico in

ima pravico objaviti vojno ali podpisati mir. Pravico ima, sklicati ali odgoditi parlament, uveljaviti zakone ali pa vložiti proti njim svoj »veto«, in pravico ima, v časih krize, razveljaviti ustavo.

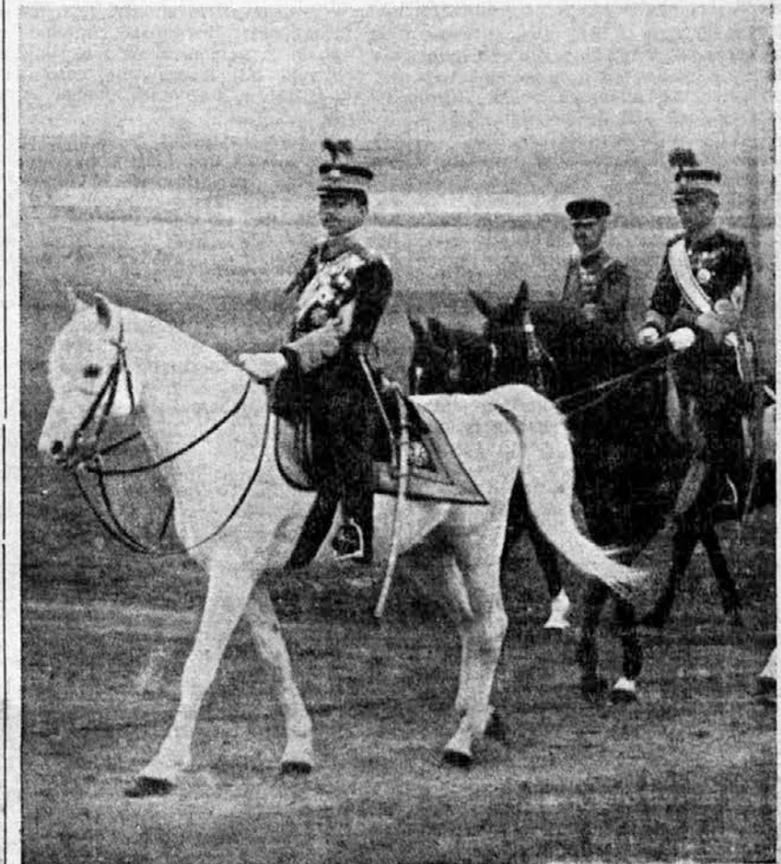
Po drugi strani pa velja na Japonskem načelo, da se cesar ne sme neposredno baviti s politiko. In še en paradoks: Japonsko ne vlada cesar, temveč vladajo jo »imenu« cesarja. Cesar je človek, kakor smo bili videli; Bog je, kakor smo bili videli. Toda cesar ni diktator. Ni Peter Veliki, ni Staljin, ni Cromwell. In še en paradoks: Samo odraz je pestre obilice teorij, tradicij in vplivov.

Bitvo političnega boja na Japonskem je v nadzorstvu dostopa do japonskega cesarja. Tisti, ki ima dostop do cesarja ima neomejene možnosti,

Toda domneva, da prav zdaj na japonskega cesarja vpliva samo japonska armada, ni pravilna. Vpliv na cesarja ima, razen armade, tudi skupina visokih uradnikov in svetovalcev, ki imajo kajpak pogosto iste nazore kakor armada, tako da le redko kdaj pride do nesporazuma. In ti so pogosto »razsodniki« med prestolom, armado in ljudstvom.

Ko januarja 1938 Kitajci kljub padcu Nankinga niso hoteli zaprositi za mir, je sklical cesar cesarsko konferenco, prvo po letu 1914. in peto v vsej japonski zgodovini. Istočasno so se dogovorili, da bo v teh kritičnih časih stalno zasedal državni svet, tako imenovani »cesarski glavni stan«. Njegova naloga je, svetovati cesarju v teh težkih časih. Sleherno važno odločitev odobri danes ta mala skupina ljudi.

Ta »cesarski svet« sestavljajo odločilni vojaški in mornariški strokovnjaki, pa tudi najvažnejši ministri in dvorni uradniki. Značilno je pa, da

»Božji sin« Hirohito jaha na svojem belcu na jutrnji sprehod.

vplivati na javno in politično življenje na Japonskem. Po ustavi bi energičen in častihlepen cesar kaj lahko postal diktator, toda doslej se to še ni zgodilo. Cesar je država, toda drugi ljudje vladajo v njegovem imenu.

»Oni« imajo kar največji vpliv na politično življenje. »Oni« odločajo, ali bodo sklenili mir, ali bodo vodili vojno dalje, »oni« imajo povsod prvo in glavno besedo.

Kdo so ti »oni«? Na to vprašanje je zelo težko odgovoriti. Tudi na Japonskem je zelo malo ljudi, ki točno vedo, kdo so »oni«, kajti tudi »oni« se med seboj vsi ne poznajo in se zelo pogosto menjavajo. Vladajoča stranka je gibljiva in prožna, toda njena politika je že vnaprej potrjena.

Japonci goje strastno in kar nerazumljivo ljubezen do posrednega vladanja. Danes ve vsakdo, da je vladajoči faktor »njih« japonska armada.

tudi zdaj nihče točno ne ve imen vseh članov te velevažne ustanove. Toda kar store, to je odločilno.

Japonska armada

Kakor toliko drugih ustanov na Japonskem, je tudi armada svojevrstna in se razlikuje od drugih armad po mnogoštevilnih, važnih svojstvih. Predvsem je v prav posebnem odnosu do cesarja; dalje veže na čudovit način fevdalno tradicijo z modernno tehniko; razen tega igra važno politično vlogo, kakor nobena druga armada na svetu. In naposled ima tudi zelo izrazite socialne nagibe in ambicije. Izredno važno vlogo igra pa tudi verski činitelj. Kadar gre japonski vojak na fronto, pravi svojim tovaršem: »Srečali se bomo pred oltarjem Yasakuni.« To je tisti kraj v Tokiu, kjer izkažejo njegovemu pepelu, če pade na fronti, poslednjo božansko čast.

Japonska armada ima izredno velik vpliv na japonsko ljudstvo. Tisti dve leti, ki jih preživi vsak Japonec pri vojakih, dajeja armadi priložnost, da slehernemu Japoncu vcepi svoje ideje. Japonska armada se pa poslužuje tudi tiskane besede za dosego svojih ciljev. Ze nekaj let preplavlja poseben tiskovni oddelek cesarskega vojnega ministrstva japonski narod z letaki in časopisi, pisanimi v vojaškem duhu. In ta duh zahteva popolno preosnovo vsega japonskega javnega življenja. Zahteva, da se vse japonsko javno življenje podredi potrebam ljudstva po eni strani in ciljem armade po drugi strani. Zahteva, da se dooe denarne možnosti za velike osvojevalne vojaške načrte. Tako beremo v nekem takšnem vojaškem letaku:

»Za Japonsko je neizbežno potrebno, da ima monočno mornarico, ki bo dovolj močna, da uniči sleherni državni, ki bi hotela preprečiti plemenite namore Japonske, ustvariti na Daljnem Vzhodu paradiz miru in blagostanja.«

V podobnem tiskanem proglasu pa beremo:

»Ključ mednarodnega miru naj bi tvorila nametna razdelitev prostora. (Nadaljevanje na 10. strani.)

Šolarji se pred začetkom pouka poklonijo cesarjevi sliki, svečano shranjeni v posebni spomeniku.

Admiral Mitsuomi Jonaj

nju delovnih moči, ki bi obdelovale polje, kakor pa v slabi letini. Zastopniki vojaške struje so tedaj pričeli očitati vladi, da je pokazala glede rešitve tega problema vse premalo energije. Zdelo se je že, da bo vojaška stranka sama prevzela vodstvo države; potem bi prišlo kajpak do zbliznanja z Rusijo in še do tesnejšega sodelovanja z Nemčijo. Vojaška struja je tudi pričakovala, da bi bilo poleg možno hitreje podjarmiti Kitajsko, ker bi Rusija prenehala podpirati Čangkajska.

Prejšnja japonska vlada je skušala ubrati srednjo pot. Po eni strani se je hotela približati Rusiji, hkrati si je pa želela boljših odnosov z Združenimi državami in Anglijo. Se bolj kakor gospodarska stiska je pa omajala zaupanje v Abejevo vlado nezaupljiva politika Združenih držav do Japonske. Otoška država se zadnji čas trudi, da bi žvela s svojo mogočno sosedo onkraj Pacifika v prijateljskem razmerju. Le predobro se namreč zaveda, da poteče 26. januarja ameriško-japonska trgovinska pogodba, in da vse kaže, da je Amerika ne bo hotela obnoviti.

Zdi se, da so hoteli Američani s svojim ravnanjem prisiliti vojaško strujo, da bi sama prišla za krmilo vlade in zastopala pred cesarjem in ljudstvom zunanjo politiko svoje države. Doslej se je japonska vojaška struja rada skrivala za hrbtom civilne vlade in tako vso odgovornost za vladi vsiljene odločitve zvrnila na vlado. Zdaj naj bi vendar naposled zastopniki te imperijalistične struje dokazali, kaj sami znajo v teh za japonsko bodočnost odločilnih trenutkih.

Toda do tega radikalnega obrata le ni prišlo. Japonski cesar je za ministrskega predsednika imenoval admiral Jonaja, predstavnika zmernejše struje in nasprotnika Ribbenropove politike, torej zveze z Nemčijo in Rusijo. Naše bralce bo gotovo zanimalo, kakšna je osebnost in kakšni so nazori novega japonskega ministrskega predsednika.

Admiral Jonaj je narobe, kakor drugi Japonci, izredno močne in dohaj velike postave; trmoglavo okor-

Človek, ki je reorganiziral angleško armado

Osebnost Hore-Belisha

Dozdani angleški vojni minister Hore-Belisha je posvetil ves svoj prosti čas reorganizaciji angleške vojske, da bi jo usposobil za dolgotrajno vojno. Pri tem gigantskem delu mu je pomagala le peščica najbolj zaupnih sodelavcev: nekaj tajnikov in sedem strojepisk

Pred kratkim je zbudil na Angliji in po vsem svetu veliko pozornost odstop angleškega vojnega ministra Hore-Belisha. Njegovo ostavko so na Angliškem označili kot najpomembnejši politični dogodek od začetka vojne. Vest o odstopu angleškega vojnega ministra je v svetu odjeknila tem močnejše, ker vemo, da je ime Hore-Belisha v zvezi s organizacijo angleške vojske, ker je ravno Hore-Belisha s svojo odločnostjo uresničil priznanje parlamenta za obvezno vojaško dolžnost na Angliškem in ki je storil vse, da bi postala vojska popularna v državi, kjer ljudje niso navajeni obvezne vojaške dolžnosti.

Prav zaradi izrednega zanimanja, ki ga je zbudil odstop Hore-Belisha v svetu, prinašamo pričujoči članek, ki bo vsaj nekoliko osvetlil osebnost odstopivšega angleškega vojnega ministra.

Gospod Hore-Belisha ni znan v svetu samo kot veliki organizator britanske vojske, temveč tudi kot ena najpopularnejših osebnosti Velike Britanije. To se vidi že po tem, ker je poleg mornariškega ministra Churchilla najprijubljenejša snov karikaturnikov. Sam ima veliko zbirko svojih karikaturnikov, ki ga predstavljajo v vseh mogočih položajih. Iz vseh teh karikaturnikov je očitna njegova glavna črta: zmerom je nasmejan, zadovoljen in srečen. Sicer ima pa vzrok zato. Nikoli se ni lotil nobene stvari, ne da bi jo bil uspešno končal.

To ni samo sreča. Gospod Hore-Belisha je izredno izobražen, inteligenten in pri svojem delu nepopisno vztrajen. Njegovi neprijatelji mu očitajo, da prepozno lega spat in da ponoči ne spi. Mnogi pa pozabljajo, da Hore-Belisha neprepano noč prebije v svojem kabinetu in da nikoli ni čakal svoje sreče v postelji. In poleg tega tudi zgodaj vstaja. Zmerom je

med prvimi na delu. Tako je bil leta 1914. med prvimi prostovoljci, čeprav je bil komaj dvajset let star. Vso vojno je prebil pri zgodovinskem polku, ki je šel Belgiji na pomoč in tako je imel priložnost priti v neposreden stik s nemškimi silami. To je bila za mladega Belisha, ki je obiskoval šole oxfordsko vseučilišče, najboljša vojna šola. Vojne se ni prav nič bal. V vojni se je zanimal za vse. Še v svojem zasebnem življenju kot študent, častnikar in narodni poslanec se je zmerom imel za vojaka.

Ko se je svetovna vojna končala, in ko se je vse vrnilo v staro, mirno normalno življenje, je ostalo njegovo oko budno, zato je že dokaj mlad prišel v vojno ministrstvo. Leta 1937. ni bilo lahko biti prvi vojak Velike Britanije. Anglija ne mara vojne. Kljub temu je pa Hore-Belisha začel še tisto leto organizirati britansko narodno obrambo in je namigaval na možnost, da utegnejo biti lepega dne narodi Velike Britanije primorani stopiti v vojno.

Bil je eden prvih, ki je trdil, da mora biti Anglija pripravljena na sleherno morebitnost in ki se ni hotel zadovoljiti s majhno vojsko, ki je v resnici predstavljala samo policijsko silo. Iz angleške vojske je hotel napraviti živo, res moderno silo. In posrečilo se mu je.

Problem angleške varnosti se je zadnjih dvajset let izredno spremenil. Še pred dvajsetimi leti se je zdela obramba Birminghama nepotrebna utopija. Danes tega problema nihče ne gleda tako. Obramba obale in mest v notranjosti države terja najresnejšo pozornost. Razen tega sta potrebni dobro organizirana vojska na bližnjem Vzhodu in v Indiji. To pa niso stvari, ki bi jih bilo mogoče ustvariti v nekaj urah. Hore-Belisha je na tem delal že

dosti poprej kakor je javnost mislila. V svojem kabinetu je gospod Hore-Belisha iz majhne angleške vojske v resnici ustvaril veliko silo. V največji tišini je napravil načrt o njeni zunanosti in program o njeni oborožitvi z najmodernejšim orožjem. Vsak bataljon ima dvakrat večjo moč kakor so jo imele brigade leta 1914. Pod njegovim nadzorstvom so celo konjenico motorizirali. Vojakova zunanost se je popolnoma spremenila. »Tommy« 1939. je bil hkrati najmodernejši vojak v Evropi. Izobrazil se je nov mladi štab generalov, ki je spretno manipuliral s složno in dovršeno vojsko. Hore-Belisha je postavil temelj nacionalni vojski.

Vse to je napravil v kar največji tišini, tako da se Anglija tega niti nadejala ni. Ko so bile vse te priprave končane, je bilo treba napraviti še poslednji, odločilni korak: izglasovati zakon o obvezni vojaški dolžnosti. To je težko, če se človek zaveda, kako zelo ljubi Anglež svojo svobodo.

Ko se je začela sedanja vojna, se je Anglija skoraj čez noč spremenila v ogromno tovarno orožja, pripravljena ustvariti ogromen vojni potencial. Na dan, ko se je začela vojna, je bilo vse pripravljeno. Vse to je Hore-Belisha organiziral sam, s skupino tajnikov in sedmih strojepisk, ki so znale skrivnost ohraniti zase.

Ker je Hore-Belisha po tem velikem organizacijskem delu odstopil, v angleški javnosti pričakujejo, da se bo znova pojavil na kakšnem vodilnem mestu. Angleži so prepričani, da njegove izkušnje ne bodo ostale nezkoriščenine, in to tem bolj, ker je v poslanici svojim volivcem izjavil, da bo odločno izpolnil vsako poverjeno mu nalogo in da mu je edini cilj, da zavzame to vojno dobo. Hore-Belisha je iz vojnega ministrstva odšel s pozdravom »Na svidenje«.

H. C. Andersen: DIVJI LABODI

Kakor hitro je pa Eliza zagledala v vodi svoj lastni obraz, se je prestrašila, tako grd in umazan je bil.

Toda, ko je pomočila svojo roko v vodo in se podrgnila po obrazu in čelu, se je spet pokazala njena bela polt. Tedaj se je slekla in se je vsa potopila v kristalno vodo. In spet je bila tako lepa kraljična, da ji ni bilo enake na svetu!

Nato se je spet oblekla in si spletla svoje zlatorumene lase. Ko so bili podobni zlati kroni, je odšla k žuborečemu studencu, se napila iz prgišča vode, potem pa odšla globlje v gozd, ne da bi sama vedela, kam. Mislija je na svoje brate, mislija je na ljubega Boga, ki je gotovo ne bo zapustil; On hrani ptice pod nebom. On veli divjemu jabolku, naj bujno požene in On ji je pokazal takšno drevo, da so se veje in vejice šibile pod težkim sadom.

Tam se je opoldne najužinala do sitega. Potlej je podprla veje in je odšla v najtemnejši del gozda. Tam je bilo tako tiho, da je slišala celo svoje stopinje in vsak listič, ki je zašumel pod njenimi nogami.

Niti ene ptice ni videla; niti en sončni žarek se ni mogel vtihotapti skozi goste drevesne vršičke. Drevesa so rasla tako drugo zraven drugega, da se ji je zazdelo, če je pogledala skozi, kakor da bi bila obkrožena od samih debel. O, tu je bila samota, kakršne ni nikoli prej poznala!

Noč je postala čisto temna, niti ena sama kresnička ni svetila iz maha; žalostna je legla k počitku. Tedaj se ji je zazdelo, da so se veje nad njeno glavo zganile in se razgenile in da je sam ljubi Bog s svojimi milimi očmi pogledal skozi njo in da so kukale izza njegovih ram glavice drobnih angelčev. Ko se je drugo jutro zbudila, ni vedela, ali je sanjala ali je bilo resnica.

Vstala je in šla nekaj korakov dalje, že je srečala neko staro ženo s košaro z jagodami. Starika ji je dala nekaj jagod. Eliza jo je vprašala, ali ni morda videla, kako je enajst princev jahalo skozi gozd.

»Ne,« je odgovorila starka, »nisem jih videla. Pač sem pa videla včeraj, kako je enajst labodov z zlatimi kronicami na glavi plavalo po tej rečici nizdol.«

Peljala je Eliza še košček poti dalje do nekega parobka. Ob vznožju parobka se je vila ozka rečica. Drevesa ob njej so spajala svoje veje druga v drugo in kjer se veje niso mogle doseči, tam so se drevesa kar izkoreninila in se naslonila drugo na drugo. Eliza se je poslovila od prijazne starke in je šla ob rečici vse do tja, kjer se je izlivala reka v veliko, odprto prostrano morje.

MODERNE POTEKINOVE VASI

Nekrvava vojna na zahodni fronti

Novo defenzivno orožje, ki terja mnogo strahu, a malo človeških žrtev

Nikar ne mislite na kakšen poseben izum. Morda vidite v duhu novo »debelo Berto« ali kakšne nove mine; ne, ne mislim tega. To je orožje, ki ne more nikomur skriviti lasu in vendar utegne biti v vojaškem pogledu zelo važno. In kdo je človekoljubni iznajditelj, ki je morda hotel s svojo iznajdbo prigraniti človeštvo potoke krvi in koristiti svoji domovini? To je francoski častnik Maxime Bazé. Še v vseh vojnah so se ljudje borili tudi z zvižajo, da bi prekanili sovražnika. To je bil seveda tudi glavni namen Maxima Bazéja.

V kamionu je... gramofon s ploščo! In od gramofona vodi do zvočnikov kabl... To je tako preprosto in duhovito, da se morate čuditi. Kako to, da že preje niso odkrili tega sistema, ki je nenadkriljiv, kadar gre za to, da zapelješ sovražnika v zmoto in mu natveziš namišljene manevre...

Pravi! Tudi ta misel ni več nova. Maxime Bazé jo je prevzel od nekaterih primitivnih narodov, ki varajo sovražnika s strašnimi bojnimi krik... da potem napadejo sovražnika s čisto druge strani!

Toda naš možak zna še kaj več ko hruške peč. Zadnji čas je v modi tuj izraz »kamuflaža«, ki pomeni po domače maskiranje vojnih naprav in priprav, da jih sovražnik ne more izslediti in uničiti. Prve »kamuflaže« so bile delo poveljnika Bazéja. Uporabljali so jih že med svetovno vojno. Bazé je tudi prvi predlagal uporabo oblakov umetnega dima, da zakrijejo bližanje tankov. Njegov najnovejši izum je pa omenjena naprava za prenos streljanja in bruenja motorjev, izum, ki mora zaneseti v nasprotno vrste nemir, zmešati ofenzivno gibanje sovražnika in posnemati defenzivne manevre. Proti takemu vznemirjenju ni obrambe.

Ne želimo si vojne. Toda če bi vendar prišla, kako dobro bi bilo vojskovanje samo s trikii, po metodi poveljnika Bazéja! Zelo bi morebiti morali teči, morda tudi nasprotnik, toda gotovo bi bilo manj žrtev, kakor jih terja bombardiranje enega samega bombnika, ki njegovo bližanje vendar tako lahko dobro posnamejo na plošč.

armada tudi zato, ker japonska armada in mornarica še nikoli nista bili premagani. Japonski vojni minister je poleg japonskega mornariškega ministra edini minister, ki ima neposreden in takojšen dostop do cesarja.

Japonska armada se svoje moči tudi zaveda. Za uresničenje svojih načrtov ne izbira sredstev. Zato se mora vsak japonski politik, ki ni po godu armadi, bati za svoje življenje. Število tistih japonskih politikov, ki jih je armada že spravila s poti, je presenetljivo veliko. Naj naštejemo samo nekaj najvažnejših imen.

Leta 1921. je nekdo zabodel ministrskega predsednika Haro na poti proti tokijski železniški postaji. Haro se je zameril armadi zato, ker je pripravil pot za sklenitev pomorskega sporazuma z Washingtonom.

V februarju 1932. leta so člani neke »krvave bratovščine« zabodli nekdanjega finančnega ministra Inouya. Komaj mesec dni pozneje je neki mornariški častnik zabodel barona Dana. Baron Dan je bil med najbolj popularnimi in priljubljenimi politikii Japonske. Toda tudi to ni ustavilo radikalov, ki so ga sovražili. Isto leto, maja meseca, so vojaki umorili ministrskega predsednika Inukaia. Inukaio je verjel v mirno politiko do Kitajske in je moral to svojo vero plačati z življenjem. Za vsemi temi političnimi umori so tičali ekstremni elementi armade.

Ce bomo torej danes ali v bodoče opazovali razplet dogodkov v notranji ali zunanji politiki Japonske, se moramo vselej zavedati, da ima skoraj v vsakem važnejšem zunanje-političnem ali notranje-političnem dogodku na Japonskem svoje prste vmes armada. V zunanji politiki je armada predstavnik japonske ekspanzije, v notranji politiki pa graditelj novega družabnega reda, ki je bolj ali manj naperjen proti velikemu kapitalu. Za dosego svojih ciljev se ekstremni elementi japonske armade poslužujejo kar najbolj radikalnih sredstev, prepričani, da je njihova borba za obtoč. procvit ali propast Japonske edino pravilna in odločilna.

Japonska na novi poti?

Nadaljevanje z 9. strani

državnih dohodkov in obljudenosti. Zgraditev svetovnega mira je cilj Japonske. Japonska je edina dežela na svetu, poklicana, da reši svet.

Takšen vpliv na ljudstvo ima japonska ramada tudi zato, ker njeni vojaki in častniki niso zastopniki samo enega stanu, temveč predstavniki vseh, tudi najbolj preprostih stanov, ne glede na gnotne razmere. V svojih spisih je armada naklonjena revnim slojem ljudstva in nenaklonjena velikemu kapitalu. Prav tako velik vpliv ima na ljudstvo in na cesarja

● Dognane vojne cesnice

Glavni činitelj v vojni je bil in je ostal človek. Sodobno orožje kljub vsej dovršenosti velja samo toliko kolikor veljajo ljudje, ki imajo orožje v rokah.

Za obrambo pred sovražnimi napadi iz zraka sistematsko pripravljena država lahko mirno in spokojno pričakuje sleherno morebitnost.

Uspeh v vojni že od nekdaj zavisi kakor od moralne sile in taktične sposobnosti vojske tako tudi od sposobnosti vojskovodij, ki jim je poverjeno vodstvo armade. (Po beograjski »Politiki«.)

12. nadaljevanje

Gospodinja je sicer skušala prirediti svojo zmedenost, pa se je vendar izdala za boječim pogledom.
»O, mylord, ključ je tudi pri meni na varnem!« je boječe pripomnila.
»Saj bi pazila nanj, kakor na zaklad.«

»O tem, Mrs. Smithova, ne dvomim,« je prepričevalno menil, ko sta stopala po stopnicah navzdol.
»Toda odvetniki so v takšnih rečeh čudovito malenkostni — in v pisalni mizi je mnogo na moč važnih listin. Mr. Brudnell bo gotovo hotel imeti ključ v svoji blagajni.«

»Kakor želi mylord.«
Na dvorišču se je lord Alceston poslovil od stare gospe in sedel v voz.

»Ostanite mi zdravi, Mrs. Smithova, pa hvala lepa za vašo skrb.«
»Zdravi, mylord!«

Staromodno se je priklonila in se prisiljeno smehljala, dokler ni voz izgubil za ovinkom. Tedaj se je vsa spremenila. Olajšano si je oddahnila. Solze so se ji zasvetile v očeh in ustnice so ji vzdrihtele. Svobodno je zadihala, zakaj mora, ki jo je tlačila, odkar je bila izvedela za lordov prihod, jo je zdajci popustila.

24. POGlavJE

Skrivna vrata

Ko se je lord vozil že dober kilometer, je ukazal voz ustaviti in je izstopil. Dal je vozniku bogato napišnino in mu je zabičal, da ne sme o tem črhiniti niti besedice. Naročil mu je hkrati, naj pride drugo jutro pred grad ponj.

Bilo je sicer šele o petih, vendar se je bilo že pošteno zmrznilo. Lord Alceston si je do vratu zapel plašč in se je napotil proti vetru nazaj na grad. Čez slabo uro je prispel na čeri, ki so bile gradu prav nasproti. Sedel je na ploščato skalo v zavetju in si prižgal cigareto, da bi si krajšal čas.

Minili sta dve, minile so tri ure. Lord Alceston je pokadil že poslednjo cigareto in začel ga je spreletavati mraz. Njegova potrpežljivost je bila do malega pri kraju, ko se je zdajci zasvetila luč v južnem stolpu. Sprva je nemirno brlela, potem je pa zagorela s polnim sijem. Vrgel je ogorelo stran in začel s porogljivim nasmeškom opazovati razsvetljeno okno. Kaj ne bi, ko je imel pa ključ od stolpnih vrat v žepu!

Mrs. Smithova je sedela sama v svoji kuhinji. Priprila je oči in roke so ji počivale negibno v naročju. Pred njo je na hrastovi mizi ležalo odprto sveto pismo, luč je pa brlela zraven. Stara gospa se ni menila ne za sveto pismo, ne za pletenje, ki ga je držala v rokah. Dan je bil sanj na moč razburljiv, in zdaj je pošteno uživala ob misli, da je vsa nevarnost minila.

Toda — kaj se je nekje oglasilo? Bržčas je zatulil veter, ali je pa zaškrebetal miška... Zdajci je pa prav razločno slišala korake po kamnitnem tlaku. Nekdo je bil prišel na dvorišče!

Nekaj sekund pozneje je stal lord Alceston pred njo. Veter mu je bil skuštral lase, lica so mu bila blede, toda pogled mu je bil odločen. V desnici je držal veliki ključ od stolpne sobe. Vsa prestrašena in drhteča po vsem životu je zrla v prišleca. Leden pot ji je orosil čelo.
»Mrs. Smithova,« je strogo povzel, »nalagali ste me. Nekdo je v stolpni sobi — in zdaj pojdem, da razvozlam uganko.«

Spričo njegovega odločnega pogleda in samokresa v njegovi levi, se je ubožica vrgla predenj na kolena in hilpaje zahtevala:

»Čujte me, mylord! Svarim vas. Verujte mi, da boste bridko obžalovali, če svojo namero uresničite.«
»Naj se zgodi kar koli. Trdno sem se odločil, da stopim v stolp in doženem, kdo se zateka v nočeh v sobo mojega pokojnega očeta. Ni bilo prav in pošteno, da ste mi to namočili. Če ste pa skrili pod mojo streho kakšnega hudodelca, boste morali pred sodnika, čeprav ste stara ženica. Vstanite, pred mojimi nogami ni prostor za vas.«
Brezobzirno jo je pahnil od sebe. Nečloveškim krikom, odmevajom-

čim po praznih sobah je padla vznak in omedlela.

Toda lord se ni obotavljal niti trenutka. Mnogo ji itak ni mogel pomagati — in če se je razlegel krik do stolpa, mu utegne še skrivnostni gost pobegniti. Z električno svetilko v roki je tekel vzdolž razpadle galerije.

Ko je pribežal do velikih železnih vrat in vtaknil ključ v ključavnico, je zaslišal od znotraj oster šum. Hlastno je odprl vrata in vstopil.

Majhna svetilka je gorela na mizi, poleg nje je pa ležala odprta knjiga. Ves prostor je bil zavit v gost tobakov dim, videti ni bilo pa nikogar.

Lord Alceston je napeto pogledal na vse strani, da bi iztaknil v kakšnem skrivališču skrivnostnega prebivalca. Preproga je bila na enem koncu privihana in tla pod njo so se zdeli nekoliko ugreznjena. Ko se je mladi mož sklonil, je opazil, da je v tleh loputnica. Brž je dvignil spustne duri in ugrizel v odprtini železno lestvico, držečo nekam navzdol v temo.

Brez pomišljanja je spravil samokres v žep in splezal navzdol. Po desetem klinu je bil na trdnih tleh. Prisluhnil je, toda slišal ni niti najlahnejšega šuma.

Prižgal je žepno svetilko in ugotovil, da je v natanko tako velikem in tako oblikovanem prostoru, kakršen je zgornji, le da je bil nižji in brez oken. Po vlažnih stenah so visele cumje preperelih pajčevin in smrdljive glive so pokrivalo trhla bruna. Tla so bila grčasta in vzdusje je bilo neznosno. Majhna linica je bila edina odprtina, ki je podnevi skozi njo prihajala svetloba.

Kljub temu je pa moral biti ta prostor včasih človeško bivališče, zakaj v skrajnem kotu je opazil lord rjuhe, oedejo in zglavnik, ki so bili v največji naglici zmečkani v sveženj. Mož, ki ga je iskal, ni mogel biti kdo ve kako daleč!

Lord je s slepico obsvetil sleherni ped zidu, dokler ni naposled našel majhnih lesenih vrat, ki so bila samo priprta. Malo so se še majjala — in zdelo se je, da jih nekdo z druge strani krčevito pritiska v podboje. Stopil je prav blizu in slišal, kako nekdo razburjeno sope onstran vrat.

25. POGlavJE

V globini

Lord Alceston je skušal s silo odprati vrata.

»Odprite in pokažite se, sicer razbijem vrata!« je z grmečim glasom zavpil.

Ko mu ni nihče odgovoril, ni izgubljal časa, temveč se je z vso mladeniško silo zagnal v vrata.

Stvar pa ni bila tako lahka, kakor si je domišljal. Na spolzkih tleh mu je spodrsnilo. Moral je začeti iznova. Hropenje moža na drugi strani je postalo čedalje hujše, toda vzdržal je na svojem mestu. Čeprav se je lord zaganjal v vrata, da so škripala v tečajih, jih vendar ni mogel odprati niti za ped.

Mlademu možu je tudi že pohajala sapa, zato je po zdravem premisleku menjal način naskoka. Stopil je nekaj korakov nazaj v sobo in se je zagnal z nogami v vrata. Uspeh je bil presenetljiv. Vrata so se s treskom sesula. Ker pa lord ni bil pripravljen na tako lahko zmago, je izgubil ravnotežje in je telebnil na tla.

Pri priči je spet skočil pokonci. Ranjen ni bil, le nekoliko omamljen. In medtem je skrivnostni neznanec pobral pete.

Lord Alceston je molče obstal in prisluhnil v temo. Sprva ni slišal ničesar, potem je pa čul, kako nekdo beži po stopnicah navzdol.

Brž je hotel za ubežnikom, toda premislil si je, ker je bil pri padcu izgubil električno slepico. Hlastno si je pretipal vse žepe, in ko je našel vzgalice, si je posvetil.

Slabotni in trpolecij sij vzgalice je ravno še zadostoval, da je ugrizel pred seboj v globino vodeče polžaste stopnice. Malce se je sklonil, da bi z glavo ne zadel ob kamenje stropa, potem jo je pa jadrno ubral za ubežnikom. Bežal je in bežal in čedalje globlji se mu je zdel prepad. Ko je bil že blizu dna, je zaslišal čudno šumenje. Za trenutek je obstal in prisluhnil. Sprva se mu je zdelo ko da nekje daleč grmi. Spet se je napotil dalje po stopnicah, dokler ni naposled zadel ob nekaj mehkega. Ko je prižgal spet vzgalice, je opazil pred seboj rjavo vlažno halogo, in v tistem hipu mu je bilo tudi jasno, odkod prihaja zamolklo grmenje. Stopnice so držale naravnost k morju!

Bučanje pluskajočih valov je zdajci ugasilo ubežnikove korake. Ko je nenadejano zmanjkalo stop-

Lord Alceston ni odgovoril, temveč si je zadel moža ko otroka na ramo in ga odnesel k izhodu iz jame. Toda tudi tam je bilo pretemno, da bi ga bil spoznal.

»Vstanite, nikar se ne plazite po tleh,« je besno kriknil. »Kaj naj vse to pomeni? Kdo ste prav za prav?«

Mož se ni ganil. Lord Alceston se je tedaj sklonil in mu obrnil obraz proti vходу. Potlej je nenadejano spustil njegovo glavo na tla in se opotekel.

»Neillson!« je hrupavo kriknil.

26. POGlavJE

Smrti sta zrla v oči...

Oba moža sta nekaj časa trdo molčala. Lord Alceston je ves zmeden slonel na skali; Neillson je pa počasi vstal, težko hropeč. Njegov pogled je bil srepro uprt proti morju.

»Zdi se, da ste bili na moč bolni,« je naposled povzel lord.

Neillson se je čudno nasmehnil. »Da, to drži!« je medlo odgovoril in pogledal po sebi navzdol.

Njegova črna obleka je bila premočena, zaprašena in zamazana in je le še visela na njem. Vdrta lica, štrleče lčnice, temni kolobarji okoli vročino žarečih oči: vse to je nedvomno pričalo o njegovi izčrpanosti.

»Da, bil sem bolan,« je ponovil in se obrnil. »Zakaj ste le prišli sem, lord Alceston? Zakaj mi niste pustili, da bi v miru umrl?«

»Nisem prišel, da bi v as našel Iskal sem le očetova pisma in listine. In tako sem ugotovil, da se neki nepoklican gost skriva v južnem stolpu. Ali mar nisem imel pravice, prepričati se, kdo biva pod mojo streho? Kdaj in kako ste prišli sem, Neillson?«

»Iskal sem skrivališče.«

»In zakaj vas je prav Mrs. Smithova skrila pod svoje peroti?«

»Moja mati je — in matere tvega vse, kadar gre za rešitev njihovih otrok. Ne glede na to, je storila to po naročilu Lady Alcestonove.«

Mladi mož se je kar stresel.

»Mrs. Smithova vendar ne more biti vaša mati!«

»Je, prisežem vam!«

»Saj se piše vendar Smith.«

»Tako se pišem tudi jaz. Vaš pokojni gospod oče me je le nalašč imenoval za Neillsona, ker je bilo njegovemu prvemu slugi tako ime.«

»Da sem vedel, da vi prebivate v južnem stolpu, bi bil bržčas odšel in bi vas bil pustil pri miru. Ker sva se pa že na tako čuden način našla, vas prosim, da mi poveste vse... o tisti noči.«

Zadrževal je in se je ogledal naokoli. Zdelo se je, kakor da se je šele tisti hip zavedel strahotne okolice.

»Ne, ne morem in ne bom vam povedal!« je strastno vzkliknil Neillson. »Lord Alceston, bodite pametni. Bil sem pošten in zvest služabnik — zvest do smrti,« je še prav po tistem dodal. »Moji dnevi so šteti, več vam ne morem povedati. Zastran mene lahko mislite, da sem jaz morilec. Vrzite me v morje; ne bom se vam upiral. Saj bi se niti ne mogel, čeprav bi se hotel. Toda povedati vam ne morem ničesar.«

»In če vas dam aretirati kot morilca svojega očeta?«

»Potlej bi me najbrže, če bi sploh še tako dolgo živel, potlej bi me pač obsodili in obesili,« je mirno odgovoril Neillson. V njegovih besedah je zvenela trda odločnost.

Po kratkem razmišljanju ga je lord Alceston spet ogovoril:

»Odsila bova nazaj po stopnicah. Neillson, povejte mi še to, kako

ste sploh iztaknili ta podzemeljski hodnik?«

»Nekoč mi ga je pokazal vaš pokojni oče. Takrat, pri Bogu, nisem nikoli mislil, da se bom moral nekoč kakor zasledovana zver skrivati tod.«

Kipenje valov je postajalo čedalje močnejše; plima je naraščala. Oba sta se prestrašeno zdrnila.

»Čujte, lord!« je vzkliknil Neillson. Toda v divjem bučanju valov, ki so tedaj butnili ob skale, je zamrl njegov kric. Medtem ko sta se bila zatekla na vzvišeni prostor v jami, jima je bila voda že zalila dohod do stopnic. Pot nazaj jima je bila odrezana.

Mladi lord je stekel k izhodu iz jame; pene valovja so se mu zagnale v obraz. Na vseh straneh so se dvigale skale in čeri neznansko visoko — in nikjer ni bilo moči splezati niti meter navkreber. Medtem ko je še brezupno gledal okoli sebe, se je pripodil velik val in zalil skalo, na kateri je stal.

Lord Alceston je izprevidel, da je skopnelo vse upanje. Smrt mu je boljčala z vseh strani v obraz. Pobegniti ji ni mogel. Da je le malce upal v rešitev, bi se gotovo boril z naporom poslednjih sil. In ko je izprevidel, da ni rešitve, se je popolnoma pomiril.

Hromeča žalost je obšla oba moža. Do kolen sta že stala v šumeči in peneči se morski vodi, ki je naraščala od minute do minute. Z osteklenimi očmi sta boljčala v besneče morje. Po dolgem, morečem molku se je lord Alceston toliko zbral, da je spregovoril:

»Ko mi bo segla voda do ramen, bom skušal odplavati.«

»Besnenju teh valov ne boste kos,« je s tresočim se glasom menil Neillson.

Lord Alceston je trdo uprl svoj pogled v valovje in vzdihnil.

»Neillson, čez nekaj ur ne bova več med živimi.«

»Vem, gospod,« je zastokal stari mož.

Lord Alceston je prijazno položil desnico na njegovo ramo.

»Nocem vam ničesar očitati, prav ničesar, Neillson. Zbežali ste v to votlino in še pomislili niste na nevarnost. To omenim zgolj zato, ker bi vas rad prošil še za poslednjo uslugo. Laže bom umrl, ako bom izvedel resnico.«

»Radi bi torej, da vam vse povem...«

Neillson se je obotavljal. Moža sta se že komaj držala na norah, tako močno so butali valovi.

»Rad bi vedel, da,« je naposled izpregovoril. »Morda še prideva do tiste skale tam zunaj. Višja je — in nekaj časa še pridobiva.«

Mladi lord se je z vso silo pognal naprej in potegnil Neillsona za seboj.

Trdno sta se oprijela skale, nad njima so pa preteče molele proti nebu raztrgane čeri. Galebi so vreščali nad njunima glavama, nenasično morje je pa naraščalo in naraščalo.

Neillson je bil do kraja izčrpan — in mladi lord ga je podprl s svojo mišičasto roko.

27. POGlavJE

Povest

Lord Alceston se je sklonil prav k Neillsonovim ustom, da bi ob hrušču valov ne preslišal nobene njegove besede. Stari služabnik je povzel s slabim in razburjenim glasom:

»Mr. Brudnell me je najel za komornika pri vašem očetu, malo prej, preden se je lord odpravil na potovanje. Vaš oče je bil še mladi; šele ena in dvajset let mu je bilo, toda s svojim premoženjem je razpolagal sam, ker je bil sirota. Lord je popotoval za zabavo, zato je ostal zelo dolgo v Parizu in v neki vasi pod zmožjem švicarskih alp. Razen Pariza ga ni nikoli menda nobeno mesto. Sicer sva živela znerom kje v samotnih krajih daleč od prometa. Slučajno sva tako prišla tudi v neko majhno francosko kopališče blizu Nice. Moj gospodar se je na moč naglo udomačil v tisti okolici. Najela sva si stanovanje v nekem hotelu.«

Posebno pazite, kaj bolnik pije! Če vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim čišče najboljše mineralno vodo

ono z rdečimi srci

Če sami bolebate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

nic, je prižgal lord spet vzgalice in je opazil, da drži od znožja stopnic kratek hodnik do ozkega izhoda. Ne da bi samo trenutek pomišljal, je stekel do tja, se sklonil in smuknil skozi. Ko se je tako po vseh štirih plazil ven, si je namočil roke in noge v hladni vodi. Takoj za to tesno odprtino je opazil, da je prišel v nekoliko večjo jamo. Vzravnal se je in ugrizel na drugem koncu jame temno nočno nebo.

Od morja sem je prihajala le motna svetloba v to jamo, toda lordove oči so se bile na tem razburljivem zasledovanju že privadile temi. Od vsepovsod so kapljale debele kaplje. Na tleh je bila sluzasta haloga in morska trava, in lordu je kar pljuskala voda v čevljih. Protij izhodu se je dno nekoliko vzpelo in tla so bila spet suha. V plimi je bilo v tej jami gotovo polno vode, si je mislil mladi mož in opazoval ogromne skale pošastnih oblik.

Ko se je čedalje bolj bližal izhodu, je zdajci opazil, kako je na njegovi levtici izza mogočne skale smuknila temna človeška postava proti izhodu. Toda lord Alceston je skočil ko panter za svojo žrtvijo in jo prijel za roko.

Obupen krik se je razlegel po prostorni jami in odjeknil od tisočih skal.

Mož se je ves izčrpan sesedel. »Zaradi sebe samega, mylord, me pustite tukaj. Boljše je za vas, da me ne spoznate. Pustite me, naj bežim!«

»Ne, vstanite!«

»Čujte, lord Alceston! Iz te jame ni izhoda. Tecite! Plima se bliža!« je obupano kriknil neznanec. »Izhod do stopnic bo kmalu zalit. Povedajte se, mene pa prepustite usodi.«

Gospod Subito...

...kot kuhar

ŠPORTNI TEDNIK

Vohunske avanture kapitana Rintelena

V Bohinju: Smolej
V Indiji: Punčec

v letih 1914-1917

Iz spominov takratnega šefa nemškega vohunstva

13. nadaljevanje

Povedali smo že, da se je spor v našem hokejskem sportu močno zaostroval. Tehnični odbor v Ljubljani je odstopil, celotno vodstvo je pa prevzel Vrhovni hokejski savez v Zagrebu...

Za Garmisch-Partenkirchen je bilo treba sestaviti državno reprezentanco. Po pravilih, ki jih je potrdila banska uprava na Hrvaškem, je to storil savezni kapitan. Čeprav je Ilirija nedvoumno dokazala, da je še zmerom v vsakem pogledu boljša kakor vsi ostali klubi...

Še potrditvijo pravil se je pa pojavila še druga težava. Člani vrhovnega saveza so lahko le posamezne zveze (savezi), ker je pa Ilirija edini hokejski klub v Sloveniji, kajpak Slovenci nimamo svoje hokejske zveze in pravno tedaj Ilirija sploh ni član saveza...

V umetnem drsanju

smo imeli prejšnjo soboto in nedeljo v Ljubljani tekmovanje za državno prvenstvo. Udeležba je bila mogočevalna, še bolj je pa zadovoljil napredek, ki so ga pokazali skoraj vsi tekmovalci. Presenetili so Celjani, ki so si priborili polovico prvenstva, drugo polovico je pa pospravila Ilirija.

Po prvem dnevu, ko so bili končani obvezni liki, so pri juniorjih vodili še Zagrebčani. V nedeljo, po prostem drsanju, se je pa pokazalo, da Hrvati še niso zrela za naslove prvakov, in so si vsa prva mesta priborili Slovenci. Nedeljski nastop — oba dneva je bilo na drsalističu Ilirije mnogo gledalcev — je dokazal, da je naš drsalni sport na zdravi podlagi in na pravi poti. Seniorski so dobili nadarjene posnemalce, in kaj lahko se zgodi, da jih bo mladina prav kmalu dohitela. Znanja je dovolj, potrebni so le še mednarodni nastopi.

Sodniki so imeli ponekod težko stališče: ni se bilo lahko odločiti, komu naj bi dali prednost. Le pri prvakah je bilo lažje. Ti so svoje naslove pošteno zaslužili in jih je do naslednjih ločila precejšnja razlika. Pri moških je ponovno postal seniorski državni prvak Emanuel Thuma (Ilirija) z 211,9 točkami pred Betetom ml. (Ilirija) 203,5 in Bibrom (I) 202,8. Prvak juniorjev je Prestinger (Celje) s 55,3 točke pred Zagrebčanom Skrtičem in Ilirijanom Grossom. Seniorska državna prvakinja je spet Silva Palmotova (Ilirija) s 159,2 pred dobro klubsko tovarišico Schellovo (146,9). Pri juniorkah so vsi sodniki postavili na prvo mesto Sernecevo (Celje) s 57,7 točke pred mal Ilirijanko Bočatajevo (54,1) in Zagrebčanko Gombošev (55,8). Sobotnemu večernemu sporedu je prisostvoval tudi pokrovitelj, ban dr. Natlačen. Črtomirova domovina je bila v soboto in nedeljo prizorišče

državnega smučarskega prvenstva.

Kakor vselej, so se tudi to pot Bohinčani izkazali z dobro organizacijo — to je pa tudi razumljivo, ko imajo pa v svojih vrstah starega internacionalca Tomaža Godca. Na startu je bilo vse, kar moremo šteti v jugoslovansko elito. Našim najboljšim sta se pridružila še dva tuja gosta, simpatična Nemca Gregor Höll in Gustav Meier, prvi salzburski, drugi pa koruški prvak. Kljub temu odlična znamenita zastopnika je naslov državnega prvaka v klasični kombinaciji ostal doma.

V teku na 18 km — po stari tradiciji so bili to »bohinjski« kilometri in je proca morala biti dolga brčkone dobrih 20 km, če sodimo po doseženih časih — je seveda zmagal naš najsimpatičnejši tekmovalac France Smolej. Med 55 tekmovalcev se je najboljši postavilo jeseniško Bratstvo, ki je zasedlo prvi dve mesti. Prvi je bil Smolej v času 1:34:41, 2. Kniflic 1:37:19, sledili so Starman (Ljubljana), A. Petrič (Ilirija), Knop (Sarajevo), Zemva in Razinger (oba Bratstvo) in šele na 8. mestu Lojze Klančnik (Dovje-Mojstrana). Lojze pride v pravo formo običajno šele sredi sezone. Tricajsti je bil Nemeč Meier, natanko 11 minut za Smolejem.

V nedeljo so bili še skoki za kombinacijo. Jugoslovanski prvak je postal Jože Kniflic (Bratstvo) z 270,9 točke pred klubskima tovarišema Tonetom Razingerjem in Lovrom Zemvo. Lanski prvak Gregor Klančnik je bil šesti v II. razredu in postal prvak A. Petrič (Ilirija), v III. pa Janko Rus (Ljubljana). V mednarodni

Faya so z avtomobilom odpeljali v bolnišnico. Ko je ozdravel, je dobil dovolj denarja za izdelovanje novih bomb. Ko se mu je posrečilo izdelati bombo, ki jo je lahko brez nevarnosti pritrtil na krmilo ladje, je nekoga večera sedel v motorni čoln in se v gosti temi odpeljal do neke velike zavezniške ladje, ki je nameravala prav kmalu odpluti, bogato natovorjena s strelivom in orožjem.

Posrečilo se mu je, da je pritrtil bombo na krmilo ladje, ne da bi ga bil kdo opazil. Pozneje je pritrtil svoje bombe še na nekaj manjših zavezniških ladij. Spet smo nestrpno pričakovali usodnih poročil v »Shipping-News«. In res! Nekaj dni potem, ko je zavezniška ladja odplula, je pisalo v »Shipping-News«, da tri velike zavezniške ladje niso mogle na odprtem morju ne naprej ne nazaj zaradi skrivnostnih poškodb na krmilu.

Ta novica je dvignila v ameriški javosti dosti prahu! »Nevidni sovražnik spet na obzorju!« si lahko bral v naslovih ameriških časopisov. Novo podtalno delovanje naših ljudi je pomenilo veliko sramoto za newyorško policijo, pa tudi za inteligentne uradnike, ki jih je lordonki Intelligence Service poslal v Ameriko nalašč zato, da razkrinkajo skrivnostnega Rintelena.

Newyorška policija se je tedaj odločila, da se bo lotila zadeve z druge strani. Zdal ni več pošiljala celih čet svojih uradnikov za lažnim Rintelenom, temveč je potrošila straže v pristanišču na zavezniških ladjah, tako da je bilo nemogoče približati se jim na motornem čolnu in pritrčiti peklenške stroje na krmilo.

Bili smo v hudi zagati. Imeli smo izvrstne peklenške stroje, toda nismo vedeli, kako naj jih spravimo na krmilo ladij. Tedaj se je mladi inženir Fay lotil dela, kakršnemu je kos samo človek z železnimi žilci. Kupil si je potapljaško obleko. Zgradil si je iz plutovine majhen splav, tako tizek, da ga je bilo komaj videti iznad vode. Ponoči, ko je bila tema tako gosta, da nisi videl niti pedi pred seboj, se je oblekel v potapljaško obleko, zložil na plutovinski splav svoje priprave in odlašal do tistih ladij, ki smo jih »vzeli na piko«. Previdno je pritrtil svoje peklenške stroje na krmila teh ladij, potem pa spet prav previdno odplaval do brega. Poskus se mu je sicer večkrat posrečil, toda celo tolikšen pogum nam ni mogel več dosti pomagati.

Ameriška produkcija orožja in streliva je namreč tako poročila, da ti tudi naše razdiralno delo ni bilo več kos.

Namesto peklenških strojev — stavke

Prišel sem se zavedati, da kljub poštvalčnosti, klub vnemi in kljub malone nelzrpnim denarnim virom ne bomo kos ameriški produkciji streliva in orožja. To spoznanje me je hudo potrla. Po cele dneve sem pohajkoval po newyorških ulicah in cestah in si belil glavo, kako bi uspešno zajezil izvoz orožja in streliva našim sovražnikom. Še zmerom smo spuščali ladje v zrak na odprtem morju s Scheelovimi bombicami in s peklenjskimi stroji dr. Faya, toda ti uspehi so imeli samo še psihološki učinek, nikakor pa to niso bili več dejanski uspehi. Tiste dni sem slučajno bral v nekem ameriškem časopisu, da je pričela neka skupina delavcev v pristanišču stavkati. Delavci so se sprli s svojimi delodajalci zaradi delovnega časa in zaradi preniških plač. Vsak mesec si lahko bral ali slišal o takšnih stavkah, toda navadno so trajale le nekaj dni. Ko sem tedaj držal v rokah časopis in bral tiste vrstice, sem instinktivno začutil, da sem našel novo področje za svoje delovanje, področje, ki mi bo dajalo večje možnosti razmaha in uspeha kakor podtalno delovanje s peklenjskimi stroji.

Prišel sem se natančneje zanimati za razmere v pristanišču. Izvedel sem, ooceni za norveško kombinacijo je bil tudi Kniflic prvi za 7 desetink točke pred Meierjem, 3. Razinger, 4. pa Höll.

V mednarodni medklubski tekmi v skokih je zmagal pri seniorjih Höll s 143,4 točke pred Karlom Klančnikom (Lj.) 147,7, Albinom Novšakom (Bohinj) 145,3. Bevcem (Lj.), A. Jakopičem (D. M.) in Priboškom (Il.); pri juniorjih Poldi (DM).

V mednarodnem sportu velja omeniti potovanje naših teniških prvakov po Indiji. Punčec je postal dvakratni prvak Indije in sicer v singlu in v dvojlu skupno z Mitičem. Le-ta je sicer slabo razpoložen in tako se je končalo neuradno srečanje med Jugoslovijci in Indijci, čeprav je Punčec obe stvari igri dobil, 3:2 za Indijo.

da so pristaniški delavci po večini Ircl. Vedel sem, da Ircl silno sovražijo Angleže in da jim skušajo kakor koli in kjer koli škodovati. Vročično sem se posvetil novemu delu. Naročil sem si knjige, ki so pisale o delavskih razmerah in o organizaciji dela v Ameriki. Posvetoval sem se z Bonifacem o ameriških delavskih postavah. Vedel sem namreč, da bom s svojim novim načrtom zadel v črno in da bo laže izvedljiv in uspešnejši kakor ravnanje s peklenjskimi stroji in vžigalnimi bombami. V meni je dozorela odločitev, da bom kakor koli organiziral ogromne stavke, škodljive ameriškemu prometu in ameriški vojni industriji. Skušal sem to odločitev kar najhitreje uresničiti.

Stavke, ki so se vrstile zapored vsak mesec, naj so že bile večjeja ali manjšega obsega, rito bile ne škodljive ne važne, kajti bile so nezakonite, ker jih ni bil odobril Samuel Gompers, predsednik ameriške zveze dela, navdušen anglofil. Ta gospod ni priznal nobene stavke, ki bi utegnila škodovati Angležem in zaveznikom. Nekateri člani sindikata se pač niso strinjali s to politiko, toda Gompers in njegovi pristaši so imeli večino. Edino sindikat, ki mu je predvedoval Gompers, je pa imel dovolj denarja za podpiranje stavkujočih delavcev. Ker delavci med stavkami skoraj nikoli niso dobivali podpore od svojih organizacij, so prenehali stavkati in so rajši delali za borne plače. Nekateri člani zvez so pa zelo nasprotovali Gompersu in so ga kar odkrito imenovali »angleškega agenta«.

Stavko so torej lahko proglasile samo tiste zveze, ki so imele dovolj denarne podpore iz skladov za stavkujoče delavce. Tedaj sem prišel na zamisel, prav fantastično zamisel, da bi sam ustanovil svojo delavsko zvezo z lastnim stavkovnim skladom. Zveza, ki bi bila dejansko vpisana tudi pri obla-

steh, bi imela proglasiti stavko in podpirati stavkujoče. Če bi imela takšna zveza še dovolj denarja, da bi dovolj dolgo podpirala stavkujoče delavce, potlej bi lahko dosegla, da bi pričele velike množice delavstva stavkati, lahko bi povzročila zmedo v ameriški vojni industriji in zajezila izvoz orožja zaveznikom.

To svojo zamisel sem moral pa prikrivati, kajti kakor hitro bi v Ameriki izvedeli, da je takšna zveza osnoval tujec, in še Nemeč povrh, bi takoj uganili, da nima čistih namenov. Potreboval sem dobrih družabnih zvez, kajti vedel sem, da utegnejo zveze človeku včasih bolj koristiti kakor denar in kakor bistra glava. Spoznal sem se z nekaj Ircl in z nekaterimi ameriški Nemci. Kajpak vsi ti ljudje niti slutili niso, da sem Nemeč. Bili so prepričani, da sem American. Razen tega so bili vsi nasprotniki izvoza orožja v Evropo, češ da pač ni pošteno, da ameriški delavci izdelujejo orožje in strelivo, ki bo morilo njihove evropske tovariše.

Utrjeval sem jih v tem zame tako ugodnem naziranju in sem igral vlogo velikega pacifista. Skušal sem na tej podlagi doseči kar največje uspehe. Skušal sem za svojo zamisel pridobiti največje pacifiste Združenih držav.

Ameriški pacifisti v službi nemškega militarizma

Priznati moram, da sem tiste dni varal marsikaterega poštenjaka, toda nisem mogel drugače. To je bil edini način, da sem pomagal svoji domovini. Moja prva skrb je bila, da sem najel zelo veliko dvorano v Newyorku, dvorano, kjer so bila navadno kakšna velika javna zborovanja ali pa prireditve v dobrodelnih namene. V tej dvorani so znani ameriški pacifisti gremeli proti izvozu orožja v Evropo. Med njimi so bile zelo ugledne osebnosti: Buchanan

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

in Fowler, člana ameriškega kongresa, Hannis Taylor, nekdanji poslanik Združenih držav v Madridu, nekdanji vrhovni državni pravdnik Združenih držav Monnet in mnogi vseučiliški profesorji, teologi in zastopniki delavskih zvez.

Tudi sam sem se pogosto udeležil teh zborovanj. Sedel sem v kakšnem skritem kotu dvorane in poslušal, kako najboljši ameriški govorniki grme za

Radio Ljubljana od 25. do 31. I. 1940.

ČETRTEK 25. JANUARJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Operni trio 14.00: Poročila 18.00: Radijski orkester 18.40: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Samospesvi ge. Tončke Marolt-Suštarjeve 20.45: Reprodukcijski koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 26. JANUARJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Solška ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zenska ura 18.20: Plošče 18.40: Francoščina 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Radijski orkester 21.00: Klavirski koncert sodobne portugalske glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Originalna švicarska godba. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 27. JANUARJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.01: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 17.00: Otroška ura 17.50: Pregled sporeda 18.00: Radijski orkester 18.40: Pogovori s poslušalci 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: O zunanji politiki 20.30: Pisane raznoterosti 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 28. JANUARJA

8.00: Jutrnji pozdrav 8.15: Duet harmonik 9.00: Napovedi, poročila 9.15:

Oblike, perilo, vetrni sukničji, dežni plaščji, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, naiceneje

Presker Ljubljana, Sv. Petra c. 14

RESMAN LOJZE - Ljubljana Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21 telefon 33-53

Ne pozabite

Nogam je treba posvetiti isto pažnjo kakor zdravju vsega telesa. Toda često nanje pozabljamo, vse dotle, dokler nas ne začno boleti. Nikdar ne smemo pozabiti, da ravno na nočah preživimo več kot polovico svojega življenja. Radi tega moramo prav posebno skrbeti zanje in jih negovati. Roke in obraz negujete vsak dan, noče negujete pa vsaj enkrat na teden. Obiščite našo pedikuro, kjer Vam brez bolečin in brez kemičnih sredstev odstranimo kurja očesa, zarasle nohte, trdo kožo in z masažo osvežimo nože. Neža nog z masažo din 10". Prepričajte se sami, priporočite nas svojim znancem.

našo stvar. Nobeden izmed njih kajpak še v sanjah ni slutil, da je prav za prav v službi nekoga nemškega častnika, ki sedi med poslušalci in je zelo dobre volje zaradi svojega izvrstnega domisleka. Vsi ti ljudje, zvečina velik altruisti, so se vneto zavzemali za svoje ideje; poznali so ljudi, ki so jih bill zaprosili, naj govore v prid miru in človečnosti, niso pa poznali tistega, ki je držal v rokah vse niti teh človeških lutk.

Drugi dan sem se pogovarjal z delavskimi voditelji, ameriški Nemci in Ircl. Imeli so me za pravilčno bogatega, nekoliko čudaškega Američana, ki je pripravljen za svoje človekoljubne ideje žrtvovati del svojega denarja. Naredil sem velik korak dalje in sem osnoval novo delavsko zvezo, ki se je imenovala »Mednarodna delavska zveza za mir«.

Plošče 9.45: Verski govor 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice 11.00: Radijski orkester 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Tamburaški septet 14.00: Plošče 17.00: Kmet. ura 17.30: Radijski orkester 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Pevski zbor »Gospodarski zvon« 20.45: Koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 29. JANUARJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zdravstvena ura 18.20: Plošče 18.40: Simon Gregorčič 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.45: Več manire — brez zamere 20.00: Kompozicijski večer dr. Danila Svare 21.00: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

TOREK 30. JANUARJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Solška ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Dvo-spevi in samospesvi, izvaja oddelek dekljskega zbora »Vigredt« 18.40: Vzgojne sile življenja 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Gospodarsko-trgovski pregled 20.00: Solistični koncert 20.45: Plošče 21.15: Citraški trio »Vesna« 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

SREDA 31. JANUARJA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Šramel »Stirje fantje« 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura 18.40: Smoter slovenske narodne zavesti 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Iz rastlin zdravje in moč 20.00: Klavirski trio 20.45: Plošče 21.15: Slovenski vokalni kvintet 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

FR. P. ZAJEC IZPRAŠAN OPTIK IN URAR LJUBLJANA, sedaj Sirtlerjeva ul. 6 pri franciškanskem mostu

MALI OGLASI OREHOVA JEDRCA nova, sortiran cverlični med in medico dobite naiceneje v MEDARMI Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T.